

ВІСНИК

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЦЕНТРУ
ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ
В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ

ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ
ЗБІРНИК

№ 4

2012

На сторінках Вісника навчально-методичного центру професійно-технічної освіти в Одеській області друкуються нормативні, розпорядчі та інструктивні матеріали; методичні розробки і рекомендації, статті, присвячені актуальним питанням системи професійно-технічної освіти Одеської області; педагогічний досвід працівників професійно-технічних навчальних закладів Одеської області.

За достовірність фактів, цитат, власних назв та інших відомостей відповідають автори публікацій.

Інформаційно-методичний збірник призначений для керівників, методистів, педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів.

Вісник навчально-методичного центру професійно-технічної освіти в Одеській області розглянуто і схвалено на засіданні навчально-методичної ради НМЦ ПТО в Одеській області

Відповідальний за випуск:

Богданович Г.О., зав. кабінетом методики менеджменту в ПТО.

Наші реквізити:

**Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти
в Одеській області**

65045, м. Одеса, вул. Новосельського, 86

**Тел/факс 715-04-88,
Тел: 715-04-75; 726-52-34**

**www.nmc.od.ua
e-mail: nmcpto@ukr.net**

РОЗДІЛ I **Хроніка подій**

1.1 Виставка-ярмарок професійно-технічних навчальних закладів Одеської області "Наш пошук і творчість тобі, Україно!" 29 вересня 2012 року.....	4

РОЗДІЛ II **З досвіду роботи**

2.1 Корчевський О.Е., Буняк Н.О. (НМЦ ПТО в Одеській області) - Передовий педагогічний досвід Одещини.....	7
2.2 Куцарєва М. В. (викладач ДНЗ "ТПАЛ") - Самоосвіта викладача – необхідна складова успішності педагогічної діяльності.....	20
2.3 Карпенко М.В. (майстер в/н ДНЗ "КПТАУ") - Методика використання комп'ютерно-інформаційних технологій в професії "Оператор комп'ютерного набору".....	23

РОЗДІЛ III **Методичні розробки та рекомендації**

3.1 Огінський Р. І. (викладач ДНЗ "КПТАУ") – виховний захід "День автомобіліста і дорожника".....	28
3.2 Аніщенко А.А. (викладач ДПТНЗ "ПТУ") – Методична розробка уроку-гри "Технологічний турнір".....	35
3.3 Ярмоленко Є. В. (майстер в/н ДНЗ "ОПСЛП ПНПУ") методична розробка уроку виробничого навчання на тему: "Завивка волосся гарячим способом".....	42
3.4 Дирда Н. І. (викладач ДНЗ "КПЛ") – методична розробка уроку на тему: "Мода і медіана. Середні значення".....	52

Виставка-ярмарок професійно-технічних навчальних закладів Одеської області "Наш пошук і творчість тобі, Україно!" 29 вересня 2012 року

29 вересня 2012 року на Старобазарному сквері м. Одеси відбулось справжнє свято професійно-технічної освіти Одещини – традиційна виставка-ярмарок "Наш пошук і творчість тобі, Україно!".

Цей масштабний захід проведений з метою створення позитивного іміджу системи професійно-технічної освіти, ознайомлення широкого загалу із перспективним досвідом, сучасними формами і методами підготовки кваліфікованих робітників, популяризації робітничих професій, виявлення та підтримки обдарованої, талановитої молоді, залучення учнівської молоді до художньо-естетичної діяльності.

Проведення виставки-ярмарку організовано управлінням освіти і науки Одеської обласної державної адміністрації.

О 10.00 виставку урочисто відкрив губернатор Одеської обласної державної адміністрації Матвійчук Е.Л. разом з начальником управління освіти і науки обласної державної адміністрації Лазаревою Т.О. Почесними гостями свята були начальники структурних підрозділів обласної державної адміністрації, голови та заступники районних державних адміністрацій, представники професійно-технічної освіти Миколаївської області, представники навчально-методичного центру професійно-технічної освіти в Одеській області, педагогічні працівники ПТНЗ, батьки, учні.

Тетяна Олександрівна Лазарева, начальник управління освіти і науки Одеської обласної державної адміністрації, підкреслила, що за минулий рік професійно-технічні навчальні заклади Одеської області "виросли на голову", і, незважаючи на труднощі, завдяки зусиллям керівників та педагогічних працівників, система ПТО в надійних руках і дозволить примножити славу Одеської області!

Для губернатора було проведено екскурсію по виїзним лабораторіям та майстерням ПТНЗ Одеської області, які презентували свої досягнення майже зі всіх 100 професій, за якими ведеться підготовка. Едуард Леонідович завітав до кожної виставкової експозиції всіх ПТНЗ і майже спробував себе в ролі майстра будівельної справи завдяки вдалому сценарію Одеського професійного ліцею будівництва та архітектури.

Новою сходинкою до розвитку системи ПТО України стало підписання угоди про співробітництво у сфері професійно-технічної освіти між управлінням освіти і науки Миколаївської та Одеської обласних державної адміністрації. Угоду про співпрацю урочисто підписали представник управління освіти і науки Миколаївської обласної державної адміністрації Баранова Наталя Борисівна та заступник губернатора Одеської обласної державної адміністрації Волощенко Дмитро Борисович. Основним предметом Угоди є встановлення освітянських та гуманітарних відносин, метою яких є підвищення якості надання освітніх послуг у процесі підготовки робітничого потенціалу.

Всі учасники та гості мали можливість ознайомитися з досягненнями закладів професійно-технічної освіти, представленими у вигляді продукції, вирощеної на власних полях, виготовленої у виробничих майстернях, дидактичними та методичними матеріалами педагогічних працівників профтехучилищ. Високу оцінку відвідувачів виставки-ярмарку отримали столярні, слюсарні, швейні, гончарні, ліпні, кулінарні,

кондитерські, хлібобулочні вироби, панно з зернових культур, композиції з овочів та фруктів, сільськогосподарська продукція, декоративно-ужиткові роботи з дерева та ін. Учні ПТНЗ та майстри виробничого навчання проводили майстер-класи з перукарської справи, фотографії, флористики, візажу. Свято супроводжувалось виступами кращих колективів художньої самодіяльності професійно-технічних навчальних закладів.

На виставці були широко представлені професійно-технічні навчальні заклади, які здійснюють підготовку кваліфікованих робітників з професій "Перукар" та "Кравець". ПТНЗ відповідних профілів продемонстрували творчі здібності своїх учнів, показали різні грані своєї майстерності, завдяки чому відвідувачі виставки мали змогу отримати естетичну насолоду від побаченого. Колективи ПТНЗ представили зразки чарівних моделей зачісок та одягу, вишукані колекції, малюнки, ескізи моделей одягу, вишивку, фото-та відеоматеріали різноманітних заходів, методичні розробки педпрацівників, в яких втілились різноманітні стилі, нестандартність мислення авторів.

Майстер-класи з перукарського мистецтва створювали яскраві, а іноді і екстравагантні образи моделей. Моделлю міг стати будь-хто з гостей виставки. Чудові майстер-класи провели представники ДНЗ "Теплодарський професійний ліцей", "Овідіопольське професійно-технічне аграрне училище", Одеське вище професійне училище НУ "ОЮА" та інші.

Привертали увагу на виставці своїми роботами і колективи навчальних закладів з підготовки майбутніх кравців, демонструючи секрети кравецького мистецтва. Їх моделей можна було побачити у різних образах, в яких втілились творчі цікаві ідеї талановитих педпрацівників та учнів: моделі у стилі "Венеціанського карнавалу" (Березівське вище професійне училище ОНПУ), колекція моделей з морської тематики (Одеський професійний ліцей технологій та дизайну ПНПУ ім. К. Д. Ушинського), а також вбрання у національному стилі (Ісаєвський професійний аграрний ліцей, Фрунзівський професійний ліцей та інші навчальні заклади).

Показали свої здобутки, провели чудові майстер-класи і представники професій "Фотограф" та "Флорист", підготовку яких здійснює Одеський професійний ліцей технології та дизайну ПНПУ ім. К. Д. Ушинського.

ПТНЗ будівельної галузі надали можливість всім бажаючим власноручно відчувати себе справжнім майстром будівельної справи. Учні ДНЗ "Одеський Центр професійно-технічної освіти" проводили майстер-класи будівельного напрямку на тему: декоративна штукатурка; декоративне опорядження шпаклівкою СТ 225; штукатурка "Vizage", – покриття фарбою. При проведенні майстер-класів ДНЗ "Білгород-Дністровський

професійний будівельний ліцей" можна було освоїти техніку наклеювання: "рідкі шпалери" та "утеплення фасаду". Цікаво для гостей пройшов конкурс, який проводили педпрацівники ДНЗ "Одеський професійний ліцей будівництва та архітектури": Нанесення декоративної гіпсової шпаклівки фірми КНАУФ. За участь у Конкурсі учасникам надавали призи. Відвідувачі із задоволенням взяли участь у майстер-класі "Прийоми опорядження поверхонь декоративною штукатуркою".

Промислова галузь на виставці була представлена найкращими творчими доробками учнів, демонстраційними та інформаційними стендами, макетами, технічними засобами навчання. Найбільш цікаві доробки учнів-зварників продемонстрували ДНЗ "Іллічівський професійний судноремонтний ліцей" (предмети для оформлення паркових зон, решітки, набір для камінів), Березівське вище професійне училище ОНПУ (дизайнерські підставки, зварна конструкція каркасу старовинного плаття). Жваву зацікавленість присутніх викликала демонстрація ДНЗ "Ісаєвський професійний аграрний ліцей" роботи зварювального тренажеру, методичні розробки та фільм, зроблені педпрацівниками ліцею, які пояснювали методи та можливості роботи тренажера. Декоративні вироби, предмети побуту, панно з металу "Герб України", виконані учнями-зварниками продемонстровано "Овідіопольське професійно-технічне училище. Добре враження у присутніх на виставці фахівців енергетичного напрямку залишили демонстраційний стенд сучасного електричного інструменту та методичні розробки представлені ДНЗ "Одеське професійно-технічне училище машинобудування". Сподобався присутнім зроблений учнями ДНЗ "Цебриківський професійний аграрний ліцей" демонстраційний стенд робіт, які здійснюють робітники з професії "Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування". ДНЗ "Ізмаїльське професійно-технічне училище" продемонструвало роботу над проектом щодо розробки електронного підручника з тем: "Електропроводки", "Монтаж нереверсивного та реверсивного електромагнітного пускачів", провели презентацію з теми "Пускач електромагнітний нереверсивний. Електромонтаж".

ПТНЗ продемонстрували кращі методичні розробки з предметів загальноосвітньої та професійної підготовки, методичні рекомендації, методичні посібники, дидактичні матеріали, інноваційні проекти, матеріали учасників конкурсів, презентації, фотоекспонати та ін. З усіма роботами можна було ознайомитись, а з авторами деяких розробок та методичних матеріалів навіть поспілкуватися.

Проведені заходи є своєрідним підведенням підсумків діяльності професійно-технічних навчальних закладів Одеської області, виявлення і поширення досвіду кращих педагогічних колективів, підтримкою педагогічних новацій та майстерності педпрацівників та учнів ПТНЗ. Виставка-ярмарок "Наш пошук і творчість тобі, Україно!", продемонструвала, що саме тут народжується творче спілкування між педагогічними колективами ПТНЗ області, засвідчила, що у нас є серйозний потенціал для поповнення відповідних галузей економіки вмілими невтомними руками, чудовими неймовірними ідеями, талановитими майбутніми фахівцями, здатними нести красу та гармонію у світ!

Достатньо було подивитися в очі учнів, щоб зрозуміти – кризи приходять і зникають, а профтехосвіта вічна!

Корчевський Олександр Еммануїлович –
директор НМЦ ПТО в Одеській області;
Буняк Наталія Олександрівна – методист
кабінету загальноосвітньої підготовки
НМЦ ПТО в Одеській області

Передовий педагогічний досвід Одещини

Перед навчальними закладами постало завдання змінити акценти в навчальному процесі і, не відмовляючись від традиційних форм навчання, підняти на вищий рівень ті форми роботи, які активізують пізнавальну діяльність учня, ініціативу і зацікавленість в засвоєнні потрібних професійних знань та умінь. Вирішенню цієї проблеми сприяє вдале використання інноваційних технологій в навчальному та виховному процесі.

Для модернізації традиційного навчального процесу, враховуючи інтереси і потреби конкретного учня, ПТНЗ області працюють в інноваційному режимі. Інновації в ПТНЗ здійснюються за напрямками:

інновації у змісті освіти (створення навчально-методичної літератури, розробка Державних стандартів професійно-технічної освіти);

інновації в освітніх технологіях (особистісно-орієнтоване, розвиваюче навчання, блочно-модульні, мультимедійні, інформаційно-комунікативні, телекомунікаційні, інтерактивні форми навчання);

інновації в організації виробничого навчання (використання нових видів устаткування, нових видів сировини; приготування страв за новими технологіями, оформлення та подавання страв за новими вимогами; використання креативного підходу при відпрацюванні виробничих завдань на підприємствах харчування.

Проблема моделювання, узагальнення і поширення перспективного педагогічного досвіду є одним із найважливіших завдань НМЦ ПТО в Одеській області. Для успіху цієї роботи плануються та проводяться заходи щодо виявлення, узагальнення та поширення досвіду: семінарські заняття з проблем педагогіки та сучасного підходу до організації навчально-виховного процесу в ПТНЗ, педагогічні читання, які допускають аналіз, осмислення та узагальнення власного досвіду викладачів, виставка-ярмарок "Наш пошук і творчість — тобі, Україно!", що відбиває передовий досвід і інноваційні надбання навчальних закладів Одещини, а також діагностування викладачів та майстрів виробничого навчання за розробленою НМЦ ПТО в Одеській області розгорнутою схемою опису передового педагогічного досвіду, відвідування уроків, вивчення навчально-плануючої документації, аналіз щорічних звітів ПТНЗ про виконання планів щодо вивчення, узагальнення, розповсюдження і впровадження ППД.

НМЦ ПТО в Одеській області вважає, що в часи, коли блискавичними темпами розвиваються інформаційні можливості кожної людини, коли використання ІТ-технологій доступно в кожному ПТНЗ, настала пора боротьби з псевдоіноватикою, і пора розуміння того, що передовий педагогічний досвід – це вміння педагогічного працівника застосовувати продуктивні ідеї, необов'язково власні, збагачуючи їх крихітками власних знахідок вдалої послідовності викладання навчального матеріалу, окремих слів, жартів, чергування періодів тяжкої навчальної праці і "ліричних" відступів, модуляції інтонацій, гучності голосу, пауз та т.і. Це дуже важко передати на папері, і без безпосередньої демонстрації опис такого досвіду немає суттєвого шансу викликати зацікавленість читача. Тому так багато розробок уроків, які сліднують знахідкам тележурналістів, уроків-судів, уроків-слідств, уроків-весіль...Або уроки з нав'язливими застарілими міжпредметними зв'язками. Від цього не варто відмовлятися повністю, воно потрібно, але дуже гомеопатичними дозами. Бо передовий педагогічний досвід має найважливіший критерій педагогічності – результат його

використання. А результат чи є, чи немає. Тому ми вважаємо передовим той педагогічний досвід, який дає позитивну динаміку якості знань. А розповсюдження такого досвіду, це, в першу чергу, створення своєрідної епідемії нестерпного бажання зробити ще краще.

Хто краще за директора ПТНЗ, його заступника чи методиста має знати про результативність роботи викладача чи майстра, його готовність до пошуку, творчості? Тому досвід конкретного викладача заслуговує на пильну увагу з боку керівників та організаторів методичної роботи ПТНЗ.

Багаторічна практика, під час якої було багато помилок і досягнень, показала, що учні набагато краще засвоюють навчальний матеріал, якщо впроваджувати в навчання інноваційні технології, інтерактивні методи, нестандартні форми та різні цікавинки – в цьому й полягає актуальність досвіду *Долинюк Тетяни Миколаївни*, викладача спецдисциплін вищої кваліфікаційної категорії з професії "Кравець" ДНЗ "Одеський професійний ліцей технологій та дизайну ПНПУ імені К.Д.Ушинського".

Займаючись підготовкою учнів за професією "Кравець. Вишивальниця", Долинюк Т.М. ставить задачу: сформувати професійні здібності та привити навички, які допоможуть випускнику бути успішними на ринку праці. Кінцева мета навчання – компетентний фахівець за професією, який володіє індивідуальними здібностями, притаманними даній професії. Необхідно створювати модель випускника, яка складається з професійної характеристики та індивідуальних здібностей.

Опановуючи новітні технології викладання, викладач пройшла навчання за програмою Міжнародної організації праці в Україні – програмою модульного навчання, де опанувала перші сорок годин загального теоретичного і практичного навчання, а також пройшла вдосконалення методів модульного навчання в групах учнів-інвалідів на базі Центру реабілітації (с. Лютіж, Київська область). Тетяна Миколаївна впроваджує елементи модульного навчання на основі розроблених нею електронних навчальних матеріалів. Впровадження модульного навчання забезпечує більш глибокі теоретичні знання, значно підвищує якість навчання, сприяє інтенсифікації навчального процесу, розвитку творчого керівництва ним, активізації співпраці з учнями. Застосування програмних засобів в навчальному процесі дозволяє реалізувати принцип індивідуалізації навчання, активності учнів, інтенсифікувати навчальну діяльність.

Протягом десяти років Тетяна Миколаївна *працює з групою дітей з вадами*. Головними напрямками у її роботі є організація особистісно-орієнтованого навчання учнів з особливими потребами з метою забезпечення освіти, належного рівня їх професійної підготовки та пошуку можливостей підвищення ефективності педагогічного та корегуючого впливу на таких дітей.

Процес адаптації програми викладач почала з розробки коротких, лаконічних, доступних для розуміння опорних конспектів, які супроводжуються картками, схемами, позначеннями. Це дуже допомогло учням, які навчаються поряд зі звичайними людьми, бо навичок конспектування навчального матеріалу вони не мають, а вміють тільки переписувати визначений викладачем матеріал. Викладач розробила картки, які мають також і відповіді на питання з технології обробки вузлів, класифікації деталей, зрізів. Ці картки (з правильними та помилковими відповідями) обирались учнем при запитанні до нього, примушували розвивати логіку, тренувати пам'ять, долучати до навчання абстрактне мислення. Паралельно викладач опановувала мову загальних жестів (хоча урок допомагає вести сурдоперекладач), які руйнували мости недовіри та непорозуміння між нею та учнями. Як результат – проведення відкритого уроку з учнями, які мають ваду слуху в рамках проведення Дня Інвалідів та багато інших заходів.

Проведення уроку Долинюк Т.М. в групі учнів з вадами слуху (професія "Кравець", праворуч сурдоперекладач - Браніш Ю. В.)

Цей досвід дуже легко викладач змогла перенести і на роботу з учнями, які не мають особливих вад. Час показав, що більшість учнів після школи мають дуже невисокий рівень знань, досвіду, рівня інтелекту, здібностей до навчання. Тому ця методика допомогла у роботі з відстаючими учнями в групах.

Прикладами новітніх педагогічних технологій є інформаційні технології навчання та впровадження комп'ютерних технологій на уроках. Сьогодні все частіше учні Долинюк Т.М. розробляють уроки-презентації, такі як: "Обробка комірив при виготовленні легкого одягу", "Обробка рукавів", "Обробка кишень", "Еволюція рукавів", "Деталі крою жіночого демісезонного пальта" та інші. На сьогоднішній день до електронної бібліотеки кабінету належить 40 учнівських та викладацьких презентацій. На уроці проходить своєрідний "захист" презентацій: учні групи мають можливість оцінювати роботу друзів, аналізують, визначають недоліки і цікаві винаходи. Як результат – успішне проведення поточних атестацій у співпраці майстра виробничого навчання та викладача в групах за професією на 2, 3, 4 розряд, участь наших учнів у всеукраїнських конкурсах фахової майстерності, де вони представляли Одеську область (за професією "Кравець" у м. Луганськ, за професією "Закрійник" у м. Івано-Франківськ).

Проведення уроків із застосуванням сучасних комп'ютерних технологій

Вручення нагороди за участь у Всеукраїнському конкурсі фахової майстерності за професією "Закрійник" у Івано – Франківську, 2010р.

Педагогічний досвід як результат практики, є критерієм істини: він або підтверджує, або відкидає ті чи інші нововведення. Розпочав свою педагогічну діяльність викладач спецдисциплін вищої категорії ДНЗ "Арцизький професійний аграрний ліцей" **Корчуганова Тамара Георгіївна** зрозуміла, що скільки не вкладай теоретичних знань в учня, доки він не підкріпить свої знання на практичних заняттях, він не стане справжнім фахівцем. Саме тоді вона почала працювати над темою "Стирання граней між теорією і практикою". Працюючи викладачем понад 15 років, Тамара Георгіївна дотримується народної мудрості: "Тільки те, до чого дійшов сам – висікається в голові, серці, душі".

Серйозним гальмом у просуванні вперед є прогалини у попередніх знаннях. Тому виховання активної пізнавальної діяльності учнів вимагає систематичної роботи з виявлення та ліквідації цих прогалин. Тут вона використовує усне опитування, традиційний виклик до дошки, фронтальні бесіди, залік. Найбільш ефективним виявився залік: він водночас є стимулом до самостійного усунення окремих прогалин у знаннях. Також проводить систематичний аналіз помилок, допущених учнями у самостійних письмових роботах. Викладач спостерігає за роботою учнів під час уроку, за виразом обличчя того чи іншого учня, встановлює, де він натрапив на труднощі, коли саме йому потрібна її допомога.

Тамара Георгіївна вважає, що підготовленість до сприйняття нового матеріалу - одна з необхідних, але далеко недостатня умова для активної розумової діяльності. При

поясненні нового матеріалу вона намагається створити правильну робочу атмосферу в групі, щоб учні були впевнені у своїх силах засвоїти програмний матеріал, без боязні висловлювати свої думки та ідеї. Для цього використовуються на її уроках інтерактивні методи: *діалог, спільний проект, мозковий штурм*. Готуючись до уроку, викладач опирається на досягнення економічної теорії і практики світової цивілізації, роблячи спробу наблизити викладання економічних дисциплін до світових стандартів.

На уроках Корчуганова Тамара Георгіївна використовує деякі методи та способи здійснення навчального процесу, а саме:

- бесіда, яка дозволяє аудиторії брати участь у формі запитань та обговорення;
- ділова гра, яка передбачає "управління" групою учнів прийняття рішень з питань виробництва, маркетингу, реалізації та фінансів і результат оцінюється з точки зору прибутків. Рольова гра використовується переважно для вдосконалення навичок міжособистісного спілкування;
- обговорення, де визначається ситуація, у якій відбувається вільний обмін поглядами і ідеями для вирішення даного питання.

Елементи уроку, які застосовує викладач при поясненні, закріпленні та узагальненні матеріалу з метою активізації пізнавальної діяльності учнів:

- *записи на дошці висловів видатних людей про економічну дисципліну* (сприяють підвищенню інтересу до науки та споріднюють з літературою);
- *короткі відомості з історії бухгалтерського обліку* (вносять урізноманітнення в навчальний процес на уроці, збагачують учнів додатковою інформацією, збільшують інтерес до економічних дисциплін);
- *усні пошукові вправи* розвивають пам'ять і логіку. Вони не дають нудьгувати учням, а найкмітливіші мають можливість розкрити секрети розв'язків перед усіма. Це дає змогу виявити нестандартний хід думок ;
- *бухгалтерський диктант* (де читається текст господарської операції і записується учнями кореспонденція рахунків);
- *використання індивідуальних карток* із запитаннями та завданнями дає змогу одночасного розв'язання та обговорення різноманітних завдань;
- *розвантажувальна хвилинка* необхідна на уроці бухгалтерського обліку з метою кращої подальшої концентрації уваги (це може бути цікава задача математичного змісту, яка супроводжується малюнком та не потребує записів);
- *практична робота* (з використанням первинних документів)
- *гра "Відгадай"* (робота з кросвордом).

Свій досвід Тамара Георгіївна охоче поширює серед працівників ліцею на засіданнях педагогічної ради, методичних об'єднаннях ліцею, конференціях, педагогічних читаннях.

Творчий колектив ДНЗ "Одеське вище професійне училище торгівлі та технологій харчування" девізом якого є - *"Людина майбутнього створюється сьогодні"*, враховує, що посилення процесів глобалізації і входження України в Європейське співтовариство викликає потребу постійної реорганізації процесу освіти у відповідності до рівнів міжнародних стандартів навчання і виховання конкурентоспроможних працівників, здатних орієнтуватися у багатомірному економічному просторі, постійно працювати над власним професійним і культурним рівнем, тому що існує тісний зв'язок між економічним зростанням і якісною підготовкою саме таких спеціалістів.

Для модернізації традиційного навчального процесу, враховуючи інтереси і потреби людини, конкретного учня, творчими педагогами ДНЗ "Одеське вище професійне училище торгівлі та технологій харчування" впроваджуються інноваційні технології, що допомагає зробити професійну діяльність максимально результативною.

Підвищення фахового рівня та творчої майстерності педагогічних працівників здійснюється різними засобами. Насамперед, за допомогою науково-методичної діяльності колективу та втілення нових, життєдайних ідей в навчання та виховання. Зразком чіткого і водночас творчого підходу до виконання спільних завдань є робота предметних методичних комісій, робота яких орієнтована на кінцевий результат і підпорядкована головній науково-методичній проблемі училища "Самореалізація та самоствердження творчої особистості".

Творчі напрацювання, матеріали з досвіду роботи, моніторинг навчальних досягнень учнів дозволяють об'єктивно оцінити професійну майстерність педпрацівників училища, визначити високий рівень педагогічних досягнень. Ефективність творчих досягнень педпрацівників училища Колосовської Н.С., Кузнецової З.С., Гончар А.П., Ларєєвої С.Б., Матійко І.С., Шміляк А.Д., Копач В.А., Мартиненко О.С., Кучеренко В.С. підтверджені практичними результатами — призовими місцями, які займають учні на міських, обласних, Всеукраїнських конкурсах та олімпіадах.

Педагогічний досвід **Ларєєвої Світлани Борисівни**, викладача вищої категорії ДНЗ "Одеське вище професійне училище торгівлі та технологій харчування" з тридцятилітнім стажем роботи, представляє самостійну роботу учнів як важливу складову професійної підготовки, яка розкриває методику забезпечення організації навчально-виховного процесу з предмета "Технологія приготування борошняних кондитерських виробів", в якій перевага надається самостійній роботі учнів. Створені навчально-методичні матеріали: методичні розробки: "Самостійна робота по опрацюванню тем: "Технологія приготування тортів", "Технологія приготування бездріжджових видів тіста, печива", "Технологія приготування дріжджового тіста"; методичні рекомендації: "Алгоритм виконання самостійних завдань"; методичні доповіді: "Самостійна робота учнів -- важлива складова фахової підготовки"; "Шляхи розвитку розумових здібностей учнів, формування у них пізнавального інтересу у самостійному опрацюванні навчального матеріалу", розроблений викладачем навчально-методичний комплекс та довідково-практичні матеріали дозволяють підготувати та забезпечити успішне проведення самостійної роботи учнів. Запропонована методика характеризується як специфічний вид навчально-пізнавальної діяльності, яку проводять індивідуально протягом аудиторних занять або вдома, за завданнями, методичними вказівками викладача, але без його безпосередньої участі. Її можна застосувати при всіх формах і методах організації навчально-виховного процесу за винятком методів усного викладу навчального матеріалу. Впровадження такої методики забезпечує розвиток в учнів якостей, що дозволяють оволодіти знаннями самостійно.

Велику роль у формуванні самостійності і активності відіграє позаурочна робота. "Майстер-клас" кондитерської майстерності, як форми позаурочної роботи, позитивно впливає на формування в учнів мотивів для активної, творчої, самостійної роботи, сконцентровує увагу на самостійному виконанні завдань, забезпечує реалізацію індивідуальних здібностей. Впровадження в педагогічну практику самостійної роботи учнів дозволяє організувати процес навчання так, щоб учні, виконуючи завдання, не просто збагачували свої знання, але шляхом самостійного пошуку опанували навчальний матеріал, формували вміння займатися самоосвітою, розвивали інтерес до творчого підходу в практичній роботі.

Узагальнений педагогічний досвід упровадження особистісно-орієнтованої системи виробничого навчання майстра виробничого навчання ДНЗ "Одеське вище професійне училище торгівлі та технологій харчування" **Копач В.А.**, який представляє творчі напрацювання по використанню в навчально-виробничому процесі технології особистісно-орієнтованого навчання. У написаних нею методичних матеріалах : "Здійснення індивідуального підходу до учнів на основі вивчення їх реальних навчальних можливостей", "Вдосконалення роботи щодо вироблення в учнів умінь практичного застосування здобутих знань", "Розвиток пізнавальної самостійності і творчих здібностей учнів", "Індивідуалізація та диференціювання навчання на принципах особистісно-орієнтованої педагогічної технології" особливого значення надається таким факторам, як розвиток індивідуальних та

пізнавальних здібностей кожного учня; максимальне виявлення і використання при виконанні практичних завдань індивідуального досвіду учнів; допомозі учням самовизначитись та самореалізуватись. Розроблений нею методичний матеріал "Алгоритм осмислення виконання практичних завдань", спрямований на розвиток навичок практичної роботи, постійне творче самовдосконалення.

Сучасні дослідження в галузі освіти доводять, що традиційне навчання математиці не підходить для учнів ПТО. Учні по-різному сприймають, відтворюють та застосовують знання. Тому уроки математики повинні бути *динамічними, а навчання повинно бути пристосовано до індивідуальних потреб різних учнів*. Над цією темою працює викладач вищої категорії ДНЗ "Котовський професійний ліцей" **Дирда Наталія Іванівна**.

Динамічне навчання – навчання через учнівський життєвий досвід, проводиться за технологією особистісно орієнтованого навчання, використовуються методи образного та символічного бачення, порівнянь, прогнозування, аналогій, самоаналізу та метод індивідуалізованого застосування програми залежно від особливостей учня.

Мета динамічного навчання – дотримуватися інтегрованого багаторівневого підходу, що пов'язаний з динамічною взаємодією між викладачем та учнями.

Мета кожного заняття повинна мати пізнавальний, розвивальний, виховний аспекти. Навчальний матеріал потрібно будувати від простого до складного з урахуванням особистого досвіду учня. Систематично організовувати повторення й закріплення, постійно змінюючи їх форми. Використовувати різнорівневі завдання і за ступенем складності, і за об'ємом допомоги викладача.

Кожен учень на уроці повинен бути настроєний на ефективний процес пізнання, розуміти, що й навіщо він виконуватиме. Без виникнення цих мотивів навчання, без мотивації навчальної діяльності пізнання не може принести позитивний результат.

Для кращого засвоєння навчального матеріалу викладач складає для учнів опорні конспекти.

Для учнів, які навчаються на початковому та середньому рівнях, можна використовувати анаграми математичних понять, завдання "скласти речення із окремих слів", "заповнити пропуски у тексті", пазли, на яких можна розміщувати формули, графіки, малюнки фігур.

На уроках викладач звертається до фундаментальних понять математики, акцентує увагу учнів на те, що математика удосконалювалася протягом століть, намагається, щоб учні свідомо засвоювали математичні формули та властивості. Використовує бліц-опитування, математичний калейдоскоп, інтерактивні вправи. Асоціативні схеми також допомагають запам'ятовувати інформацію. Схеми можуть у майбутньому доповнюватися та видозмінюватися. При складанні схеми використовуються малюнки та фотографії.

Впровадження динамічного навчання за технологією особистісно-орієнтованого навчання покращило рівень знань учнів ліцею. Кращі з них успішно складають ЗНО та стають студентами технікумів та вищих навчальних закладів.

НМЦ ПТО в Одеській області вивчений і узагальнений досвід *проблемно-ситуативного навчання на уроках мови та літератури* викладача української мови та літератури ДНЗ "Котовський професійний ліцей", спеціаліста першої категорії Тупік Світлани Петрівни.

Зважаючи на те, що урок залишається основною формою організації навчального процесу, то для вирішення окресленого кола питань викладач планує такі уроки, які організаційно та методологічно забезпечать процес формування і розвитку критичного

мислення учнів на уроках української мови та літератури, направленні на формування основних груп життєвих компетенцій.

Створення проблемних ситуацій зазвичай передуює вивченню нового матеріалу, однак можливе і на інших етапах уроку. Дуже важливий момент емоційного настрою, тому доцільно внести елемент інтриги або поставити перед учнями певну проблему, яка викликає у них здивування, інтерес до змісту знань чи шляху їх отримання. Моделювання проблемних (або нестандартних) життєвих ситуацій сприяє приверненню уваги учнів до розв'язання певної проблеми, а отже, і до теми уроку.

Центральною частиною уроку **Тупік С.П.** є інтерактивна вправа. Вона допомагає уникнути пасивного сприйняття інформації. Найефективнішими є робота в парах (з критичним аналізом), робота в малих групах (одна з груп – обов'язково "творча"), аналіз ситуації (дати відповідь: "так" чи "ні"), "дерево рішень", "спільний проект", "діалог" тощо.

На етапі підведення підсумків та оцінювання результатів уроку учні аналізують всю інформацію, отриману на уроці, з'ясовують, чи справдилися їхні прогнози, які вони зробили на початку уроку, і визначають, чи існують альтернативні способи вирішення проблемної ситуації, змодельованої на початку уроку. Підведення підсумків викладач проводить методом "незакінчених речень" чи за допомогою "Сенкану". Іноді це може бути просто бесіда або "вільне письмо-роздум".

Навчальний матеріал, з яким працюють учні на будь-якому етапі уроку, підбирається з урахуванням індивідуальних особливостей учнів. Наприкінці кожного уроку викладач пропонує учням декілька варіантів домашнього завдання (на вибір), одне з яких – творче.

Використання проблемно-ситуативного навчання учнів допомагає педагогу подолати негативізм у ставленні до навчання, розвиває критичне мислення учнів, стає одним із важливих важелів формування у них життєвої компетентності, зміцнює зв'язок навчання з життям та досвідом учнів. Сприяє значному підвищенню рівня знань та вмінь учнів. Можливе за умови розуміння педагогом сутності компетентнісного підходу до формування особистості учня, а також готовності його до створення на уроці духу партнерства, коли і педагог, і учень – суб'єкти навчання, партнери, зорієнтовані лише на успіх, на позитив.

В умовах всесвітньої економічної, політичної та культурної інтеграції всебічного значення набуває **вивчення іноземної мови** в професійно-технічних навчальних закладах.

Головна мета навчання іноземної мови полягає у формуванні в учнів комунікативних компетенцій – умінь і навичок здійснювати спілкування в усній та письмовій формах, дотримуючись традицій і норм прийнятих у країні, мова якої вивчається. Викладання англійської мови у ПТНЗ значно відрізняється від викладання у середніх класах загальноосвітньої школи перш за все через зміни в психічному розвитку учнів. Учні ПТНЗ вже мають певний життєвий і навчальний досвід, який дає змогу їм більш самокритично оцінювати результати власної діяльності. Трапляється так, що учні з низьким рівнем підготовки втратили інтерес до навчання, що не можна проігнорувати під час організації навчального процесу. Саме проектна методика, яка опирається на особистісно-комунікативне навчання, здатна допомогти розкрити творчий потенціал учнів, мотивувати їх до подальшого цілеспрямованого оволодіння знаннями та набуття комунікативних навичок. Над розробкою і впровадженням *проектного навчання на уроках англійської мови* працює викладач англійської мови ДНЗ "Котовський професійний ліцей" **Олійник Ірина Петрівна**.

В основі проекту лежить певна проблема, вирішити яку можна шляхом творчого застосування мовного матеріалу. Крім того, учні повинні володіти великим об'ємом знань з різних предметів, певними інтелектуальними вміннями та навичками роботи в групах.

Використання проектної технології в навчальному закладі виходить за межі уроків, при цьому допомагає вирішити цілий ряд важливих питань, а саме:

- учні отримують можливість здійснювати творчу роботу в межах даної теми, самостійно здобувати інформацію з багатьох джерел;
- учні в проекті взаємодіють один з одним;
- посилюється індивідуальна та колективна відповідальність учнів за конкретну роботу. Педагог виступає консультантом;
- у проектній діяльності враховуються інтереси та індивідуальні здібності учнів;
- учні різного рівня мовленнєвого розвитку можуть виконувати свій власний проект, відповідно до рівня своїх можливостей.

Головне завдання проектного навчання полягає у побудові уроків на основі потреб кожного учня, максимально забезпечити прояв активності, самостійності, розвивати ситуацію успіху, творчості, поважати інтереси кожного.

Після роботи учнів над проектом особливе значення має такий етап як презентація. Учні мають можливість презентувати власний проект рішення поставленої навчальної проблеми у самостійно обраній формі.

Завдяки впровадженню проектної технології підвищився інтерес учнів до вивчення предмета, збільшилась кількість учнів, які бажають взяти участь у різноманітних навчальних проектах. Поступово намічається тенденція до підвищення рівня комунікативних компетенцій учня.

Досвід проведення бінарних уроків **німецької** мови на тему *"Обслуговування іноземних відвідувачів в ресторані"* для професії *"Офіціант"* представлений викладачем **Коростіль Любов Михайлівною** Ізмаїльського вищого професійного училища Київської державної академії водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного. Дані уроки призначені для учнів професійних училищ, які готують майбутніх офіціантів. Вони розкривають одну з тем, а саме: *"У ресторані. Зустріч відвідувачів. Розташування гостей. Сервірування столу"* Наприкінці дається час на виконання тестових завдань з метою перевірки засвоєння учнями даної теми та виявлення прогалин у їхніх знаннях.

Методрозробка уроку презентує всі види мовленнєвої діяльності: говоріння, аудіювання, читання та письмо.

Аудіювання допомагає учням сприймати потрібну інформацію для подальшого розуміння професійно спрямованого мовлення.

Словарний запас учнів поповнюється на кожному уроці шляхом введення та відпрацювання корисних слів та словосполучень. Подальша практика здійснюється у різноманітних вправах, які допомагають учням розвивати свої мовні навички.

Метою мовних вправ є навчити учнів успішно виконувати різнорівневі завдання: від підстановних вправ до вільного відтворення. Всі вправи створено максимально наближеними до реального життя: рольові ігри, презентації, діалоги, групова та парна робота та інше. Моделі та попередні пояснення допомагають учням бути успішними.

Граматику, базовану на знайомому лексичному матеріалі, представлено у схемах, таблицях, тренувальних картках, що значно полегшує її сприйняття учнями. Вивчення граматики не є основною метою у навчанні учнів. Проте, вірне вживання вивчених граматичних структур - це крок до можливості для учнів спілкуватися іноземною мовою (в даному випадку - німецькою). Тому граматиці приділяється належна увага на кожному уроці.

Вдосконалення навичок письма відповідно до запропонованої теми здійснюється в обсязі, необхідному для робітників ресторанного бізнесу в межах програмного матеріалу.

Використання методичної розробки уроку показало, що її розробка була дійсно доречною та необхідною. Специфіка викладання іноземної мови в професійно-технічному навчальному закладі вимагає створити такі умови на кожному уроці, які б підвищили мотивацію до вивчення іноземної мови для її практичного застосування в професійній сфері як засобу спілкування.

Заключні уроки з німецької мови передбачають перевірку знань учнів з метою контролю, удосконалення умінь та навичок та надання допомоги тим учням, які оволоділи ними не в повній мірі.

В Ізмаїльському вищому професійному училищі Київської державної академії водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного позакласна робота з іноземних мов займає значне місце та допомагає вирішувати головну задачу: навчити професійній іноземній мові учнів ІВПУ КДАВТ імені Петра Конашевича-Сагайдачного різними методами та формами. Однією з форм позакласної роботи з іноземних мов в училищі представлений досвід проведення *конференції-звіту учнів відділення туризму "Виробнича практика на пасажирських лайнерах компанії "Червона Рута" Дьяченко Ларисою Семенівною*, викладача англійської мови, спеціаліста вищої категорії, викладача-методиста.

Ідея проведення конференцій-звітів учнів відділення туризму "Виробнича практика на пасажирських лайнерах компанії "Червона Рута" виникла з початком запровадження навчання за напрямом "Туризм" та проходженням учнями даного напрямку виробничої практики на круїзних суднах, як підведення підсумку навичкам, отриманим на виробництві. **Метою** таких заходів стало інтегрування проектної методики викладання іноземної мови в позакласній роботі з теоретичними предметами курсу та досвідом виробничої практики.

Матеріал конференції відображає не тільки професійну діяльність учнів на практиці, а і доповнюється детальним коментарем про компанію де учні працювали, її послуги на туристичному ринку та туристичний маршрут, який оперують судна цієї компанії. Такого роду заходи важливі не тільки з точки зору викладання іноземної мови, але й з профорієнтаційної та виробничої задачі.

Конференція проводиться в актовій залі, де присутні учні, педагогічний склад училища, як глядачі.

Конференція-звіт проводиться з метою підвищення рівня професійної підготовки та майстерності, розвитку творчої активності учнів, поглиблення їх знань іноземної мови та сучасних виробничих технологій в сфері обслуговування згідно з державними стандартами професійно-технічної освіти.

Реалізація гуманістичних принципів навчання здійснюється шляхом використання різних методів навчання, форм, прийомів взаємодії викладача з учнями. Важливу роль у цьому процесі відіграють інтерактивні методи навчання, побудовані на основі стратегії партнерства викладача та учня. *Особливостями застосування інтерактивного навчання під час професійної підготовки за обраною професією є* встановлення взаємозв'язку учнів з навколишнім комп'ютерним середовищем, досвід який представлений викладачем спецдисциплін з професії "Оператор комп'ютерного набору; секретар керівника (організації, підприємства, установи)" ДНЗ "Теплодарський професійний ліцей" *Кургуз-Ставратій Марії Віталіївни*

Учні мають змогу закріпити набуті знання під час лекцій, самостійного опрацювання навчальної літератури, а й з допомогою самостійно створених комп'ютерних презентацій, покрокових відеоуроків у програмному середовищі Video CAP 60, слайдів взяти активну участь у засвоєнні професійних компетенцій.

Визначення компетенцій, яких потребує сучасне суспільство, спричинило модифікацію цілей та завдань, що постали перед освітою XXI століття. Інформаційні комп'ютерні технології застосовуються у вивченні спецдисциплін з професії "Оператор комп'ютерного набору; секретар керівника (організації, підприємства, установи)", оскільки вміння та навички, що формуються саме при вивченні цих навчальних предметів, можуть бути перенесені на вивчення інших предметів з метою створення цілісного інформаційного простору знань учнів.

Урок із застосуванням інтерактивних методів, заснованих на використанні мультимедійних та презентаційних технологій стає цікавим для учня, а тому й ефективнішим

для засвоєння знань, поліпшується рівень унаочнення навчального матеріалу, створюється ситуація взаємодії та співпраці:

- що сприяє формуванню практичних професійних навичок;
- дає досвід співпраці в колективі, вчить конструктивному підходу у вирішенні навчально-виробничих ситуацій;
- розвиває здатність охоплювати вимоги до професії в цілому та поєднувати їх з інноваціями сьогодення;
- сприяє ефективному засвоєнню нових програм та основних вимог державних стандартів ПТО.

На початку XXI століття людство вступило в нову стадію свого розвитку – інформаційну еру, яка характеризується виникненням нових систем інформаційних технологій і, як наслідок, нових трансформацій освіти. Підвищення ефективності освітнього процесу є пріоритетним напрямом розвитку дидактики сучасної освіти України. Зростаюча складність освітніх програм та підвищення вимог до учнів ПТНЗ визначають необхідність впровадження в навчальний процес нових педагогічних технологій, вдосконалення методики викладання *історичних дисциплін*. *Над розвитком історичного мислення через призму інтерактивного навчання* працює викладач історії ДНЗ "Теплодарський професійний ліцей" **Ткаченко Валентина Олександрівна**, спеціаліст вищої категорії. Вона переконана, що сучасна система історичної освіти на Україні зорієнтована на розвиток методів активного навчання. Вона передбачає низку заходів, серед яких найбільш важливими є: 1) перехід від репродуктивної моделі освіти до продуктивної; 2) активний розвиток пізнавальних здібностей, безперервної самоосвіти; 3) самостійне вирішення навчальних завдань. Актуальна необхідність вдосконалення методів активного навчання обумовлена зростанням об'єму історичної інформації, ускладненням ходу історичних подій, виникненням суперечностей у тлумаченні сучасної історії та має на меті формування історичного мислення.

ІНТЕРАКТИВНЕ НАВЧАННЯ – це комунікативно-діалогове – різновид проблемного навчання, побудоване на діалозі учасників навчального процесу. Воно відбувається як колективне, групове, індивідуальне навчання, навчання у співпраці, коли викладач і учні – рівноправні суб'єкти навчання. В результаті організації навчальної діяльності за таких умов у навчальній групі створюється атмосфера взаємодії, співробітництва, що дає змогу викладачеві стати справжнім лідером учнівського колективу. Організація інтерактивного навчання передбачає використання дидактичних і рольових ігор, моделювання життєвих ситуацій, створення проблемних ситуацій ситуації та моделювання способів їх вирішення.

На уроках та позакласних заходах Ткаченко В.О. створює такі ситуації, на яких учень може:

- захищати свою думку, наводити на її захист аргументи, докази, користуватися набутими знаннями;
- ставити питання викладачу, товаришам, з'ясовувати незрозуміле, поглиблювати процес пізнання;
- рецензувати та оцінювати відповіді товаришів, інші види роботи, вносити корективи;
- допомагати товаришам у виконанні колективних та індивідуальних творчих робіт;
- відчувати ситуацію успіху, коли кожен здатен до засвоєння не готових догматів, а є сам активним учасником навчально-виховного процесу через реалізацію свого особистого "Я"

Вищезазначені навчальні та громадянські компетенції учні формують беручи участь у різних формах позакласної роботи, засіданнях дискусійного клубу "Велика політика в

маленькому місті", "Як здійснюється народовладдя в Україні або справедливість виборів у їх легітимності", "Мовна політика у поліетнічній державі" та інші.

Найважливішими завданнями реформування освіти в Україні є підготовка освіченої, творчої особистості та формування її фізичного й морального здоров'я. Вирішення цієї проблеми передбачає психолого-педагогічне обґрунтування змісту й методів навчально-виховного процесу.

Сьогодні неможливо навчати учнів старими методами. Знань стало так багато, професійні навички стали настільки різноманітними, що їх неможливо передати в повному обсязі в межах традиційних методів, шляхом ретрансляції, позбавленої емоційності. На погляд методиста Професійного училища Одеської державної академії холоду Гребенькової Галини Володимирівни, *використання кейс-методики у навчанні* дозволяє не лише поліпшити розуміння, активізувати пізнавальний інтерес, але й сприяє розвитку дослідницьких, комунікативних та творчих навичок учнів.

Метод ситуаційних вправ стимулює розвиток проникливості, є формою перевірки знань, розвиває здатність відокремлювати важливе від тривіального, виховує почуття відповідальності в процесі навчання.

Кейс-підхід має сприяти вдосконаленню здатності ізолювати проблеми та приймати ефективні рішення. Крім цього, такий метод вчить учнів аналізувати та розробляти програми дій, що, в свою чергу, мотивує їх до правильної поведінки у разі, коли настане час діяти в реальній ситуації. Також кейси допомагають у перенесенні навчального середовища з аудиторії на робочі місця.

Викладачеві кейс-метод дає можливість по-іншому думати й діяти, постійно оновлювати свій творчий потенціал.

У процесі вивчення предмета "Комп'ютерні системи та мережі" з професії "Оператор комп'ютерного набору" залежно від складності тем Гребенькова Г.В. використовує кейси різної складності:

- Перший ступінь складності: є практична ситуація, є розв'язок. Учні визначають, чи підходить розв'язок для даної ситуації, чи можливо знайти інший розв'язок?

- Другий ступінь складності: є практична ситуація. Учні пропонуються знайти правильний розв'язок.

- Третій ступінь складності: є практична ситуація. Учні самі визначають проблему й знаходять шляхи розв'язку.

Індивідуальний аналіз кейсу і його обговорення в групі дають набагато більші можливості для розвитку фахової майстерності, ніж заучування підручника чи конспекту лекцій.

Даючи учням завдання у формі кейсів, викладач відкриває їм значно більшу можливість поділитися своїми знаннями, досвідом і уявленнями, тобто навчитися не тільки у викладача, а й один у одного. Такий метод піднімає впевненість учнів у собі, у своїх здібностях. Вони активно вчаться слухати один одного і точніше висловлювати свої думки.

Найголовнішою навичкою, яку здобуває учень під час навчання, повинно стати вміння під професійним кутом зору сприймати будь-яку наочну, вербальну інформацію, самостійно її осмислювати, приймати рішення, оцінюючи його можливі наслідки, визначати оптимальні шляхи реалізації цього рішення.

Науково обґрунтовані інновації у галузі освіти пов'язані з удосконаленням роботи викладача спецдисциплін вищої категорії ДНЗ "Білгород-Дністровський професійний будівельний ліцей" **Черненка Сергія Олексійовича**. Впровадження ігрових технологій на його уроках відбувається методом імітації прийняття рішень спеціалістів у різних виробничих ситуаціях, здійснюваний за заданими правилами групою людей або людиною з

ЕОМ в діалоговому режимі, при наявності конфліктних ситуацій або інформаційної невизначеності.

Ігрові технології на уроках спецдисциплін :

- надають свободу діяльності, перерву в повсякденності, з її утилітаризмом, з її монотонністю;

- знімають ту жорстку напругу, в якому перебуває підліток у своєму реальному житті, і замінюють його добровільною і радісною мобілізацією духовних і фізичних сил.

- надають порядок. Система правил абсолютна і незаперечна. Неможливо порушувати правила і бути в грі. Це якість порядок, дуже цінно зараз у нашому нестабільному, безладному світі.

- надають захопленість. Тут немає часткової вигоди. Вони інтенсивно залучають всю людину, активізують його здібності.

- дають можливість створити і згуртувати колектив. Привабливість їх настільки велика і ігровий контакт людей один з одним настільки сповнений і глибокий, що ігрові співдружності виявляють здатність зберігатися і після закінчення гри, поза її меж.

- дають елемент невизначеності, який збуджує, активізує розум, налаштовує на пошук оптимальних рішень.

- надають поняття про честь. Вони протистоять корисливим і вузькогруповим інтересам. Для них не суттєво, хто саме переможе, але важливо, щоб перемога була здобута за всіма правилами, і щоб у боротьбі були проявлені з максимальною повнотою мужність, розум, чесність і благородство. Ігрові технології дають поняття про самообмеження і самопожертву на користь колективу, оскільки тільки "зіграний" колектив доб'ється успіху і досконалості.

- дають стійкий інтерес до якісної літературі, оскільки рольова гра створюється методом літературного моделювання. Щоб створити свій світ потрібно прочитати попередньо про інших.

Ділова гра, як форма діяльності в умовних, ситуаціях спрямована на відтворення і засвоєння суспільного і соціального досвіду, вона дозволяє освоювати соціально-значущі здібності особистості.

Ігрові технології дуже актуальні для учнів які навчаються на початковому та середньому рівні. Навчання в колективі односторонніх, де від кожного потрібна частка для одержання бажаного колективного результату, бажання виправдати сподівання та довіру, спонукає пізнавальну та розумову діяльність відстаючого учня.

Ігрові технології активно використовуються в усьому світі для навчання серйозних і дорослих людей. Вони мають серйозні переваги в порівнянні з багатьма іншими методами навчання. Участь у ділових та інших іграх може дати не тільки знання, але і безцінний досвід, який в умовах розміреного існування треба набувати роками. Крім того, за допомогою ігрових можна вчити і вчитися не лише тому, як і чому треба працювати, можна тренувати такі важливі для успішної роботи якості, як комунікативність, лідерські якості, вміння орієнтуватися в складній, швидко мінливої ситуації. Можна програвати стресові і критичні ситуації, можна тренувати не тільки окремих людей, але і команду.

Вивчаючи сучасні педагогічні теорії щодо організації навчального процесу, ще у 2001 році в Білгород-Дністровському професійному будівельному ліцеї була створена ініціативна група з вивчення та впровадження у навчальний процес сучасних виробничих та педагогічних технологій. З цією метою 5 співробітників навчального закладу пройшли курс навчання у технічному центрі компанії "Хенкель Баутехнік \Україна\" за програмою навчання "Майстер – курс Ceresit 2000" і одержали дипломи на право роботи з матеріалами ТМ Ceresit та проведення консультацій щодо впровадження виробничих технологій компанії "Хенкель Баутехнік \Україна\". Впровадженням інноваційних виробничих та педагогічних технологій у навчальний процес досконало займається заступник директора з НВР **Ткачук**

Софія Степанівна. На її думку для того, щоб впроваджувати інноваційні технології в навчальний процес, необхідно мати достатню інформацію про них.

Джерела інформації

- відвідування виставок "Інноваційні технології навчання";
- відвідування виставок "Інноваційні виробничі технології";
- вивчення періодичних видань;
- інформатизація (комп'ютеризація, відеотехніка) навчального процесу, створення

відеотеки;

Використовуючи інформацію з періодичних видань та виставок викладач оформила папки "Інноваційні навчальні технології", та "Інноваційні виробничі технології" з кожної професії, а у 2005 році на базі ліцею відкритий регіональний навчально-практичний будівельний центр, який забезпечений комп'ютерною та відеотехнікою, технічною документацією. Центр забезпечений робочими програмами теоретично-практичного навчання з 5 напрямків:

плиткове облицювання; улаштування підлог; системи утеплення фасадів; декоративне опорядження; гідроізоляційні роботи.

Ткачук С.С. навчання проводить у кабінеті інноваційних технологій, часто у формі тренінгу разом з майстрами виробничого навчання, які пройшли курс-навчання в компанії, закінчили курс – тренінг на базі РНПБЦ при ліцеї і одержали сертифікат.

Уроки теоретичного і виробничого навчання проводяться на рівні вимог сучасних педагогічних технологій, включаючи активні та інтерактивні форми та методи навчання:

- інтегровані уроки \ бінарні і тринарні уроки з використанням комп'ютерних програм;

- інтерактивні технології;
- технологія індивідуалізованого навчання;
- технологія проблемного навчання;
- ігрові технології;
- інформаційна технологія з використанням комп'ютерної та відеотехніки.

Куцарєва Марія Володимирівна –
викладач хімії та біології ДНЗ "Тарутинський
професійний аграрний ліцей"

Самоосвіта викладача – необхідна складова успішності педагогічної діяльності

Самоосвіта викладача – складова професійного навчання.

*До хорошого уроку вчитель
готується все життя.*

Василь Сухомлинський

Кожен із нас, закінчивши ВНЗ, прийшов до ПТНЗ з досить значним багажем теоретичних знань зі свого предмету, а також з методики викладання, теорії педагогіки та психології. Та, мабуть кожен учитель-початківець зіткнувся із проблемою поєднання теорії з практикою, тому що він іде своїм власним тернистим шляхом від новачка до вчителя-професіонала, майстра своєї справи.

Справжній фахівець, навіть досягши певного досвіду, ніколи не зупиниться на досягнутому. Він переосмислює вже пізнане, завжди шукає щось нове, доповнює власні доробки, збагачується досвідом колег. І, як часто говорять педагоги, іноді виникає відчуття, що не встигаєш за величезним потоком інформації. Базові знання, здобуті в інституті, дещо застаріли або забулися, та й у вирі повсякденних справ не завжди є час відшукати необхідну інформацію з різних джерел. До того ж педагогіка постійно переглядає й розширює межі своїх категорій та понять. Та й взагалі, погодьтесь, що це надзвичайно складна наука, адже вона вивчає найвищий витвір природи – людину. З іншого боку педагогіка – наука неоднозначна, іноді навіть суперечлива й досить суб'єктивна. Та головне вона надзвичайно цікава, цікава й історією свого розвитку, й відкриттями, й помилками та розчаруваннями.

Тому в ПТНЗ у нових умовах потрібен передусім інтелігентний педагог, що володіє необхідними фаховими знаннями і вміннями, принципами й методами пізнання теорії й практики своєї педагогічної діяльності, усвідомлює шлях до їх набуття. Тільки за таких умов викладач буде здатний творчо мислити, самостійно орієнтуватися в найрізноманітніших проблемних ситуаціях педагогічної діяльності, критично їх оцінювати й оперативно знаходити шляхи подолання суперечностей, що виникають. Тобто сенсом і метою освіти є постійний розвиток людини та її становлення. Отже, ефективна професійна підготовка викладача неможлива без самоосвіти.

Основним змістом самоосвіти є оновлення й удосконалення знань, що є в спеціаліста, його умінь і навиків з метою досягнення бажаного рівня професійної компетентності. У сучасному суспільстві постійна самоосвіта все більше стає умовою успіху в професійній діяльності, а також вона захищає від інтелектуальної відсталості особистості. Тому конкретний зміст і форми самоосвіти викладача залежить від багатьох обставин: віку, педагогічного стажу, місця проживання, предмета, що викладається, індивідуальних інтересів і захоплень, віку й рівня підготовленості учнів, з якими викладач працює, атмосфери педагогічного колективу тощо. Самоосвіта викладача – необхідна умова

ефективності педагогічної діяльності. Як справедливо вважав К.Д. Ушинський, вчитель живе доти, поки він вчиться, як тільки він перестає вчитися, у нім помирає вчитель.

Викладач повинен виразно уявляти, що самовдосконалення – це глибоко інтимний, особистісний процес, який не терпить шаблонів, стереотипів, жорстких рамок і директивних вказівок.

Форми, методи та технології, які я використовую у своїй роботі.

*Той, хто звертаючись до старого,
здатний відкрити нове,
достойний бути вчителем.*

Конфуцій

Сучасна педагогіка характеризується переосмисленням і зміною багатьох поглядів і підходів, відмовою від деяких установлених традицій та стереотипів. Сьогодення потребує від педагога-практика високого професіоналізму, володіння сучасними технологіями навчання й виховання, бажання та вміння постійно вчитися й самовдосконалюватися, творчого підходу з одного боку й деякої прагматичності та раціоналізму з іншого.

Поповнивши лави викладачів ДНЗ "Тарутинський ПАЛ", як молодому спеціалісту мені була запропонована тема самоосвіти "Інноваційні методи та технології навчання". Прочитавши багато літератури й ознайомившись з новими технологіями, я зупинила свій вибір все ж на **технології традиційного навчання та технології колективного способу навчання**. Запитаєте чому? Тому що з кожним роком у дітей, які приходять до нас навчатися рівень знань набагато нижчий за їх попередників. І приходять до них з розробкою уроку по технології проблемного або інтерактивного навчання, на мою думку, це марно витрачений час. Ігрові технології розробки уроків не можуть повністю охопити той великий "шматок" теми, який необхідно охопити за один урок. Для школи може вони підходять, але не для ПТНЗ. Уроки за технологіями інтерактивного, модульного та програмного навчання важкі для сприйняття нашими учнями, а на уроці за технологією розвитку критичного мислення, якщо пощастить, будуть працювати лише декілька учнів. А наша задача - залучити до роботи на уроці всіх учнів. Ось чому я зупинила свій вибір саме на цих двох технологіях. А вже методи та форми використовую різні.

Всім відомо, що учні по-різному сприймають, обробляють, відтворюють, класифікують та застосовують знання. Одні відчують глибоко, а інші осмислюють. Чутливі отримують інформацію через органи чуття, а ті, хто осмислюють, підходять до всього логічним шляхом. Одні спочатку вивчають ситуацію, а потім самі пробують з'ясувати суть проблеми, а інші відразу, довго не замислюючись, починають щось робити, бо хочуть відразу випробувати на собі, засвоїти нові знання. Кожен спосіб сприйняття знань та інформації має свої переваги і недоліки. Отже, навчання має бути пристосоване до індивідуальних потреб різних учнів.

За невеликий період своєї роботи в ПТНЗ, мною були використані чи не всі форми і методи роботи на уроці. Але більш за все дієвими, на мою думку, на уроках хімії та біології є використання методів "мозковий штурм", "мікрофон" та "асоціювання" для активізації діяльності та залучення до роботи майже усіх учнів, а також "метод Прес" і "технологія незакінчених речень" для узагальнення та систематизації знань і вмінь учнів. Окрім цих методів також використовую словесні, наочні та практичні методи роботи на уроці.

Вибір форми навчання є визначальною в практиці роботи вчителя. Саме від вибору форми заняття залежить досягнення поставлених навчальних цілей. В своїй роботі в основному використовую форми роботи класифіковані за В.І. Андрєєвим. Але в минулому

навчальному році вперше використала таку форму навчання, як "Броунівський рух". Я була приємно вражена відповідальності та ентузіазму учнів, які приймали в цьому участь. Маю на меті знову проекспериментувати з цією формою і в цьому навчальному році.

Можливі способи підвищення знань учнів, які прийшли після школи.

*Усі наші задумки, усі пошуки
й побудова перетворюються
на порох, якщо учень не бажає
вчитися.*

Василь Сухомлинський

Нульовий зріз знань з хімії, який був проведений серед учнів I курсів, показав основний напрям моєї діяльності на цей рік.

Серед учнів п'яти груп на 8-9 балів написали 6 учнів, на 5-6 балів – 12 учнів, на 4 бали – 45 учнів і останні написали на 2 бали. Основні помилки, які були допущені учнями при виконанні завдань пов'язані з слабкою теоретичною базою, тобто незнанням основних законів хімії, періодичної системи елементів та складання рівнянь хімічних реакцій.

Отже, основна робота цього року буде пов'язана з усунення прогалин в знаннях учнів з цих тем. На мою думку, доречним тут буде проведення додаткових занять або факультативів, чи консультацій. Але роботу треба планувати з розрахунку не на всю групу, а на окремі маленькі групи по декілька учнів. Крім того, віддати належне місце в своїй роботі мотивації. На мою думку, обсяг змісту шкільного навчання треба зменшити як мінімум удвічі, одночасно на стільки ж підвищити шанси засвоєння потрібних усім знань. Шлях до цього – структурування інформації. Одним з головних критеріїв ефективної педагогічної технології, який можна використовувати одразу, без підготовки, є час. До економії часу зводиться в кінцевому підсумку будь-яка економія. Простим збільшенням часу можна досягти будь-яких зрушень у навченості і вихованості, будь-якого рівня якості знань, умінь, навичок, що лежить у межах можливостей дитини.

Хочу завершити словами Януша Корчака: "Коли копаєш криницю, роботу починаєш не з глибокого дна: спочатку широко розкидаєш поверхневий шар, відкидаєш землю, лопатою за лопатою, не знаючи, що там нижче, скільки переплутаного коріння, які перешкоди і нестачі, скільки обтяжливих, закопаних іншими і тобою, забутих каменів та різних твердих предметів." Саме така робота у нас - викладачів.

Карпенко М.В. – майстер в/н
ДНЗ "Кодимське професійно-технічне
аграрне училище"

***Методика використання комп'ютерно-інформаційних технологій
в професії "Оператор комп'ютерного набору"***

**ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ У КОМП'ЮТЕРНОМУ
СЕРЕДОВИЩІ**

Базуючись на концептуальних засадах діяльнісного підходу до процесу навчання, використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) можна розглядати як окремий вид навчальних завдань, результати рішення яких обов'язковим чином пов'язані з предметною діяльністю в інформаційному середовищі. Найбільш характерним при цьому є залучення до діяльності спеціальних програмних засобів та приладів, що потребують від суб'єкту навчальної діяльності засвоєння деякої множини спеціальних знань, умінь та навичок, не усі з яких входять до навчальної мети, притаманній саме тієї роботі, яка виконується. Тобто робота з засобом ІКТ виступає як складний комплекс активних форм діяльності. При цьому діяльність, яку здійснює учень у процесі виконання навчальної роботи, є діяльністю навчання, а кінцевою метою виступає формування в учня визначеної структури знань, умінь та навичок, що відповідають деякій моделі освіти, конкретизованої у відповідному навчальному плані та змісті робіт.

Застосування засобу ІКТ у процесі формування знань і умінь займає особливе місце, оскільки він може бути використаний і як засіб зовнішньої дії на мислення учнів, і як чинник, який діє на вже наявні в учнів знання, вміння і навички, тобто впливає на мислення учня через його самоуправління.

Різноманітні прояви навчального використання ІКТ під час емпіричного і теоретичного пізнання та виявлення багатогранних дидактичних функцій ІКТ у навчанні дозволяють вважати, що систему дидактично орієнтованих засобів ІКТ можна виділити як важливий об'єкт (компонент) педагогічної системи процесу навчання, здатний суттєво впливати на його хід і результати. Розглядаючи різні підходи до формування комп'ютерно орієнтованого навчального середовища (КОНС), можна викреслити два рівня (підходи) до мети використання ІКТ у навчальному процесі: з точки зору організатора (керівника) навчального процесу задача використання засобів ІКТ виступає як педагогічна задача; з точки зору учня (суб'єкта навчання) використання засобу ІКТ виступає як специфічна складова навчання.

У процесі навчання, навчальної (учбової) діяльності відбувається розвиток та трансформування мотиваційної структури суб'єкту діяльності. Розуміння особистісного смислу діяльності знаходить своє відображення у характері виконання окремих дій та діяльності у цілому, що найбільш яскраво відображаються у процесі використання засобів ІКТ в процесі виконання навчальних робіт дослідницького типу. При цьому невід'ємним компонентом розвинутого способу планування діяльності є передбачення ходу процесу, який має бути досліджений у ході виконання навчального завдання з використанням засобу ІКТ.

В залежності від рівня опанування теоретичного матеріалу та досвіду роботи учня з даним засобом ІКТ рівні передбачення можуть бути різні. Елементарні рівні можуть бути описано лінійними графами, більш складні - розгалуженими, тобто містити вузли "прийняття рішень" на підставах альтернатив. Як показує досвід, накопичений у процесі інформатизації освіти, використання засобів ІКТ допомагають формуванню в учнів системи умінь щодо прийняття рішення в умовах вибору. З іншого боку, знаходження оптимальних рішень в умовах альтернативних ситуацій базується на "випереджаючому відображенні" результату

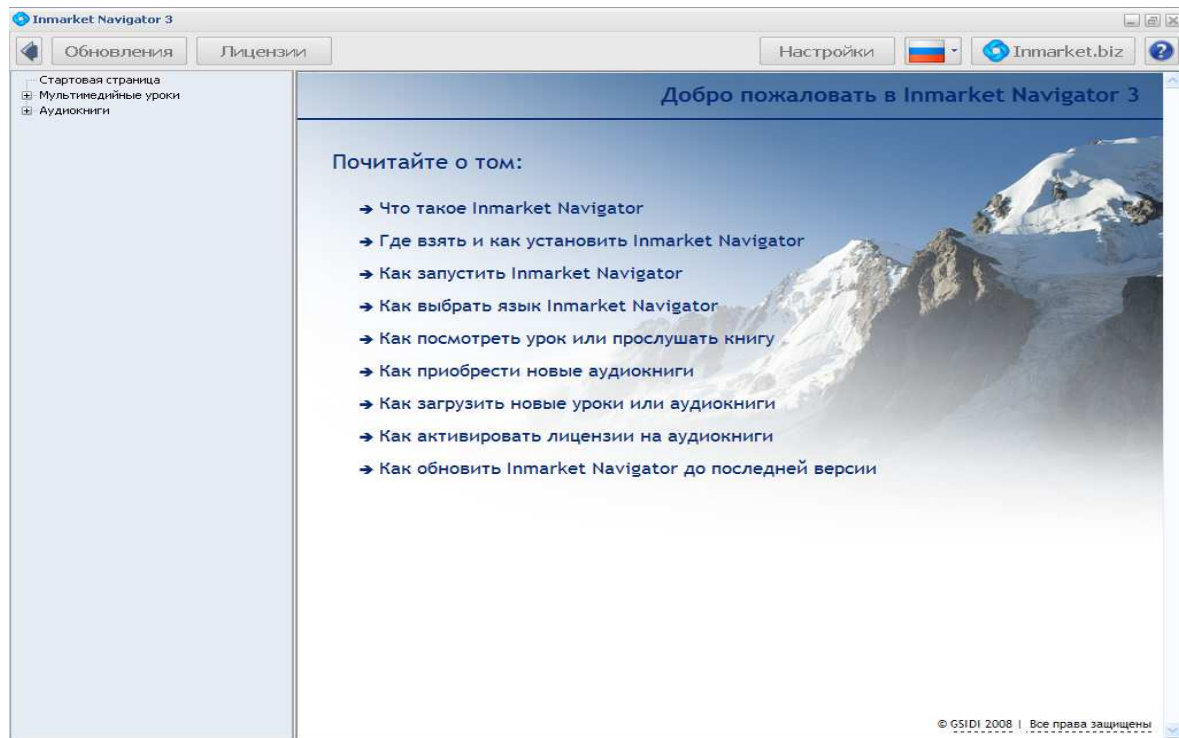
дії, яка, у випадку застосування засобу ІКТ, пов'язана з оперуванням інформаційними об'єктами. Головним у випереджаючому відображенні виступає передбачення (прогнозування, екстраполяція) та цілепокладання. Розглядаючи навчальну діяльність, яка здійснюється з залученням засобу ІКТ, доцільно представити її у вигляді деякої моделі. Виділення такої моделі може виступати як теоретичне (або змістовне) узагальнення, яке дозволяє звести різні форми та види діяльності до визначеного теоретичного конструкту, у якому відображені загальні для цього виду діяльності компоненти та їх зв'язки. У подальшому можна користуватися такою моделлю для аналізу конкретної діяльності, розглядаючи її як частковий випадок.

У випадку використання засобу ІКТ множина похідних реакцій (сукупність дії на підставі результатів процесу рішення), як вже було сказано, багато в чому задається властивостями програмного засобу. Це, у свою чергу, накладає деякі особливі вимоги до змісту та структури педагогічного програмного засобу (ППЗ), тобто як окрема формується проблема "користувацьких" властивостей засобу ІКТ у напрямі його дидактичного призначення. Вирішення цієї проблеми (вибору та організації тієї множини інформації, що необхідна суб'єкту діяльності для виконання навчального завдання, та комфорту керування засобом ІКТ) у більшості випадків визначається особистісним досвідом, професійним рівнем, нахилами та талановитістю авторів ППЗ.

В міру накопичення досвіду використання певного засобу ІКТ, особливо у випадку, коли нормативні вимоги щодо його використання подано в єдиній, дидактично спрямованій ідеології, спрощується операція перенесення, механізм якого полягає у викресленні суб'єктом (не обов'язковим чином обізнано) загальних моментів у структурі дії, що засвоєна раніше, та дії, що засвоюється зараз. Міра перенесення залежить від повноти орієнтування суб'єкту на критерії та підстави виконання дій. Саме тут визначається рівень опанування суб'єктом навчання текстом-інструкцією для роботи з засобом ІКТ.

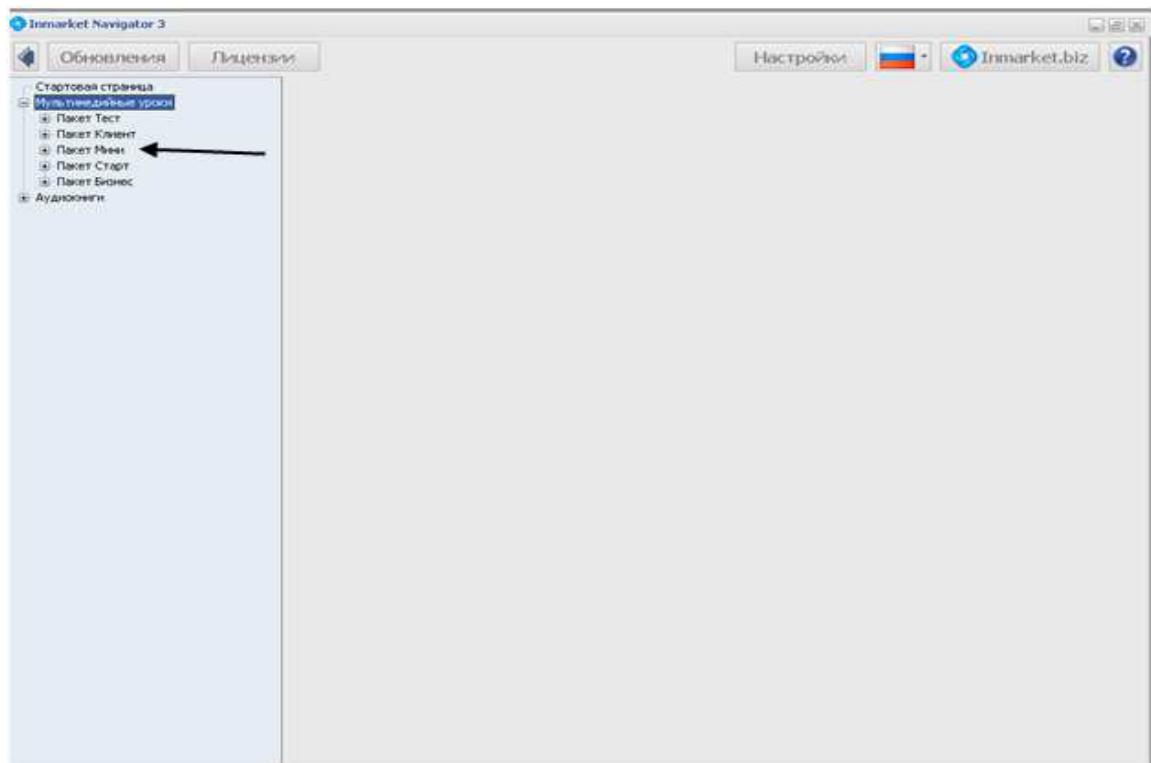
РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ ПТНЗ ЗАСОБАМИ МУЛЬТИМЕДІА

До недавнього часу телекомунікації, як правило, досить широко використовувались виключно у вищих навчальних закладах, спеціалізованих підприємствах і керівних установах. Однак, останнім часом стрімко зростає використання ресурсів локальних корпоративних мереж в закладах професійної освіти. Разом з іншими новими інформаційними технологіями комп'ютерна комунікація може суттєво вплинути на формування не тільки нового змісту освіти, а й на зміну форм та методів навчання. У процесі підготовки кваліфікованих робітників у ПТНЗ з професій комп'ютерного напрямку обов'язком етапом навчання є вивчення предметів "Основи роботи на ПК", "Комп'ютерні системи та мережі", "Технологія комп'ютерної обробки інформації". У курсі "Основи роботи на ПК" вивчається налагодження параметрів роботи операційної системи, а курс "Комп'ютерні системи та мережі" охоплює процеси встановлення та налагодження операційної системи та параметрів роботи мережі. Курс "Технологія комп'ютерної обробки інформації" формує в учнів уміння професійно працювати з програмним забезпеченням ПК. Проводити заняття за допомогою одного чи двох комп'ютерів і просто показувати учням хід процесу установки чи налагодження параметрів роботи операційної системи недоцільно, оскільки процес встановлення досить тривалий (до 80 хв.) а споглядання його учнями викликати зниження пізнавальної активності та інтересу та вивчення предмету. Хорошим виходом з даної ситуації є використання мультимедійного курсу **Inmarket Navigator** (див. мал.1).

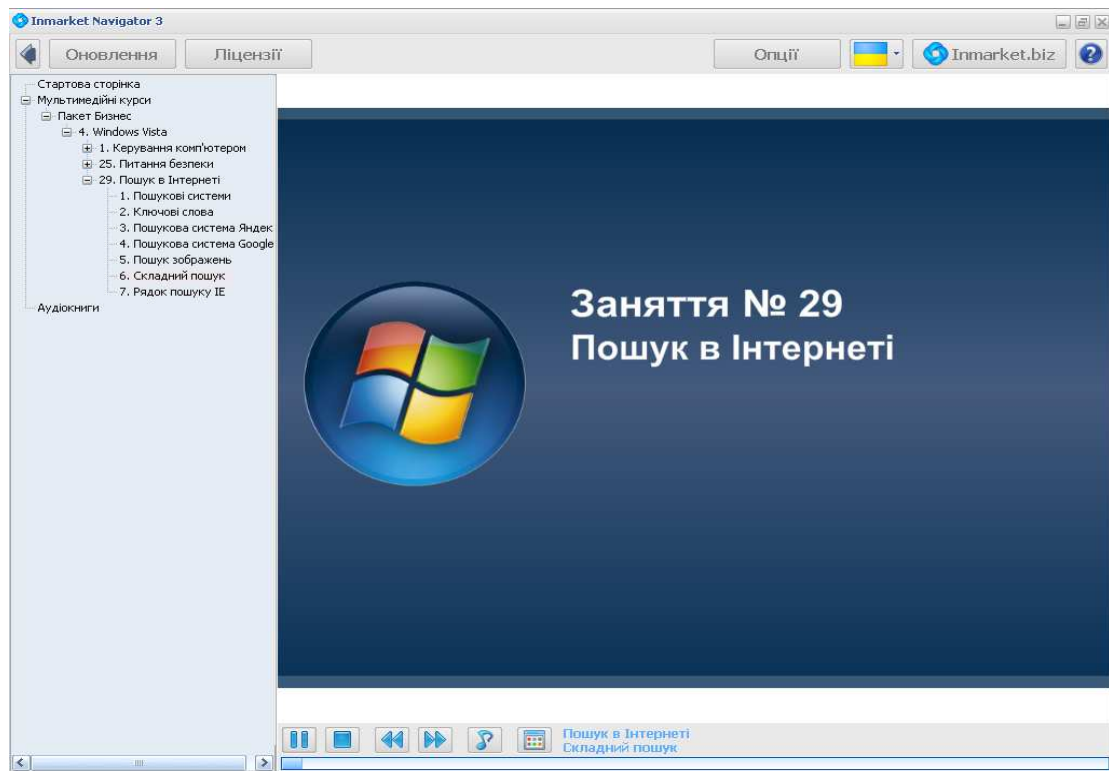
Мал. 1

Навчальний матеріал комплексу подано у вигляді 5 окремих модулів (див. мал. 2).

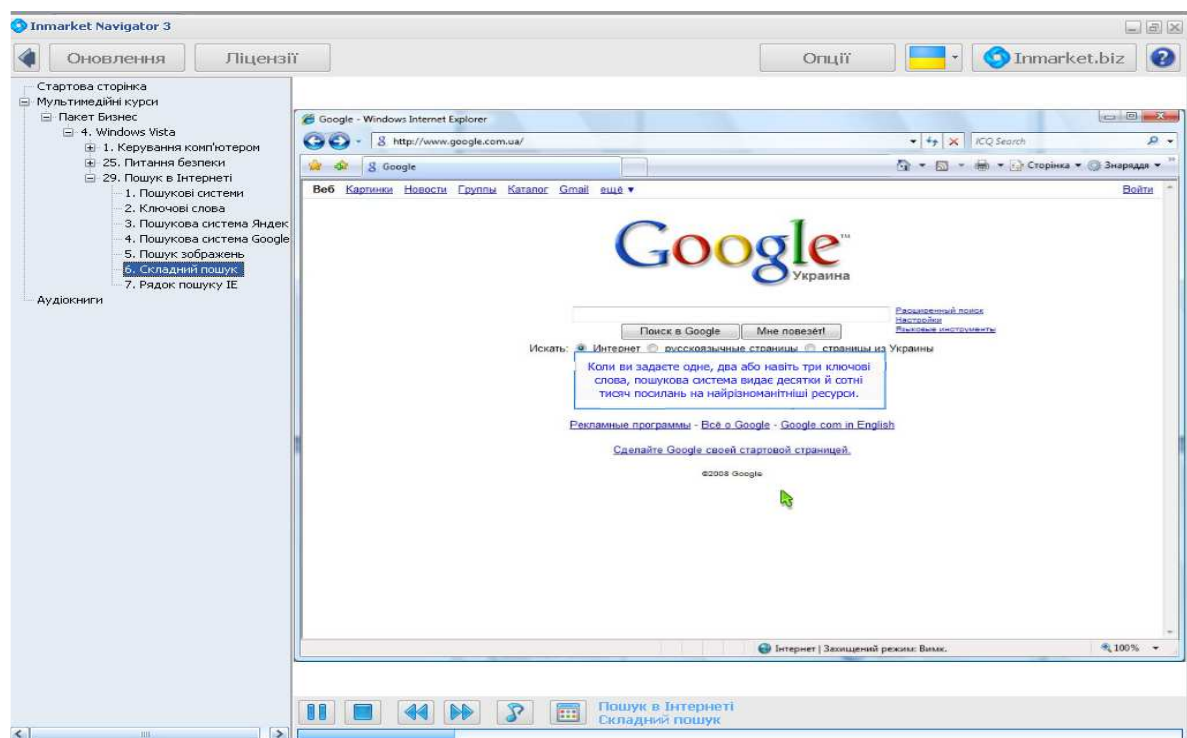

Мал. 2.

Кожен модуль цього навчального комплексу містить теоретичний матеріал, розроблений у вигляді відео уроків (див. мал. 3, 4).

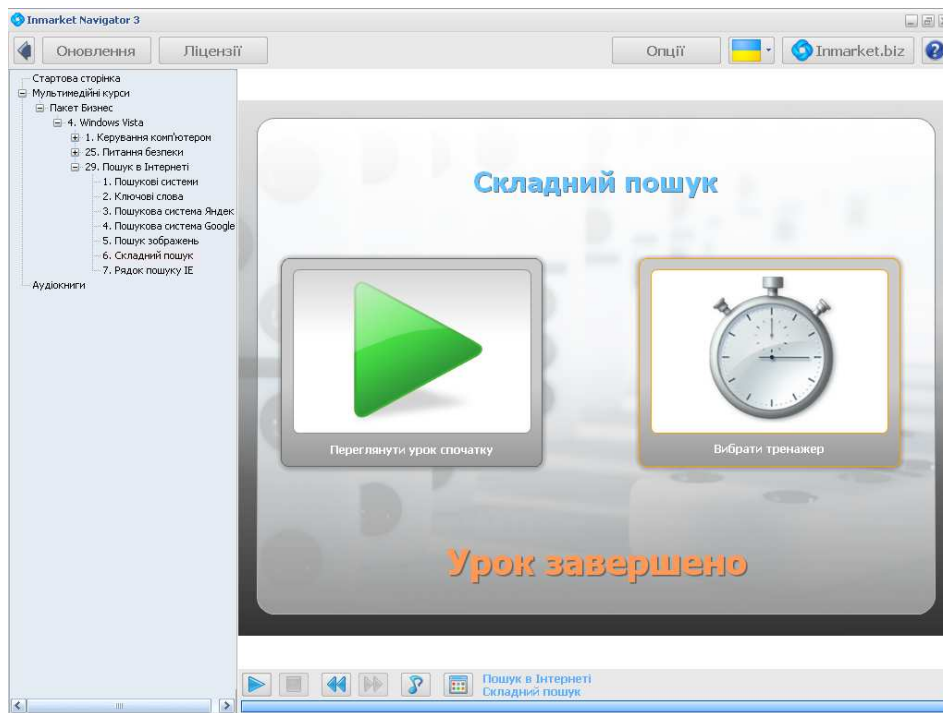

Мал. 3

Мал. 4.

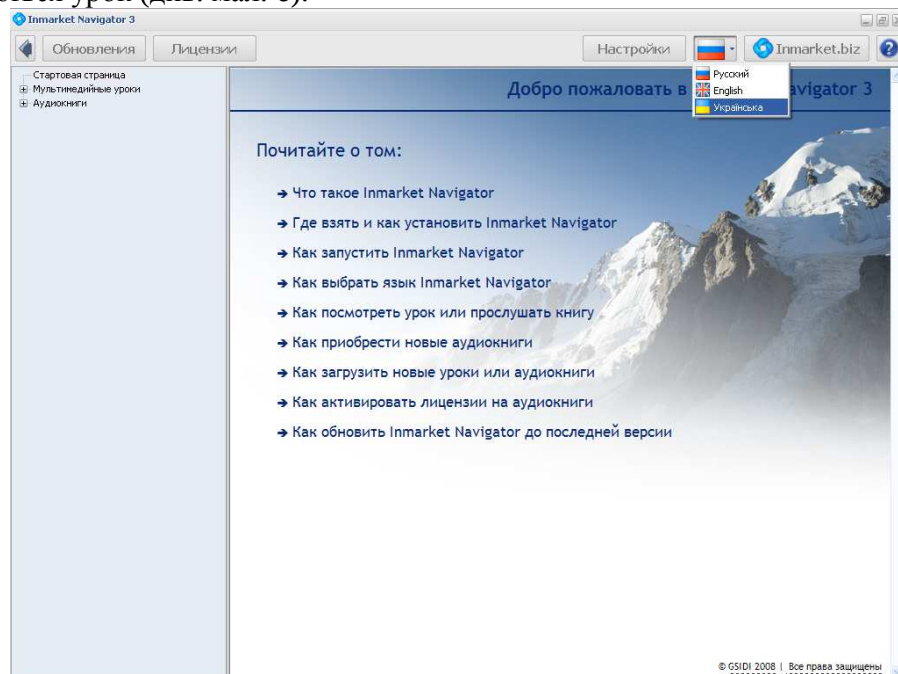
Доповненням теоретичного матеріалу є приєднаний тренажер (див. мал. 5), який дозволяє закріпити теоретичний матеріал практично.

Мал. 5.

Основним елементом цього навчального комплексу виступає великий банк відео уроків, який постійно оновлюється в INTERNET. Відео уроки детально відображають кроки встановлення операційної системи та налагодження її робота, а також вирішення проблем під час експлуатації. Крім цього завдяки програмі **Inmarket Navigator** учні швидко засвоюють основи роботи з прикладним програмним забезпеченням таким, як Microsoft office.

Також основною перевагою данного навчального комплексу є можливість вибирати мову, якою викладається урок (див. мал. 6).

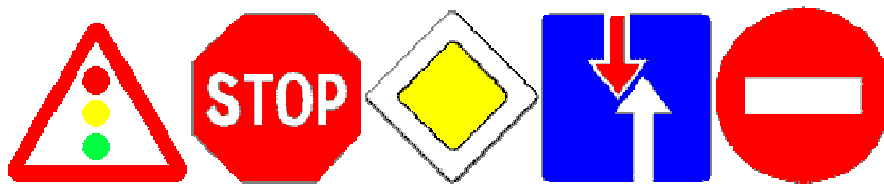
Мал. 6

Запровадження мультимедійних технологій з навчальною метою покликане наочно продемонструвати принципи роботи приладів, показати послідовність кроків виконання деякої процедури, проілюструвати теоретичний матеріал шляхом демонстрації поведінки моделі деякого процесу, явища або об'єкта, сконцентрувати увагу учня на основних моментах шляхом абстрагування від конкретних деталей.

Огінський Роман Іванович –
викладач ДНЗ "Кодимське професійно-
технічне аграрне училище"

ВИХОВНИЙ ЗАХІД

ДЕНЬ АВТОМОБІЛІСТА І ДОРОЖНИКА

Тема: День автомобіліста і дорожника

Мета уроку: формування активної соціальної позиції, розвиток культури водія, виховання особистості майбутніх автомобілістів, розвиток почуття особистої відповідальності за власне життя та життя оточуючих.

Обладнання: плакати, дорожні знаки, фото-пам'ятка "Дорога довжиною в життя".

Хід уроку:

Викладач:

Доброго всім дня!

Сьогодні наш урок буде присвячено автомобільній тематиці. День автомобіліста, який святкується 28 жовтня, завжди проводився весело та жваво. Водії хизувалися своєю майстерністю управляти автомобілями, доводили свої знання із теорії правил дорожнього руху.

Ми також спробуємо весело та цікаво провести цей урок та ознайомитись з правилами дорожнього руху і дорожніми знаками.

Але спочатку трішки історії. Організація дорожнього руху була проблемою ще задовго до появи автомобілів. Юлій Цезар був, мабуть, першим правителем, який ввів правила дорожнього руху. Він, наприклад, ухвалив закон, за яким жінки не мали права управляти колісницями в Римі.

Згодом, під час переїзду кінними екіпажами в нічний час застосовувались ліхтарі, в яких запалювали олію для привертання уваги.

З виникненням автомобілів з'явилися перші регулювальники, які стояли на дорогах і рукою показували напрямок руху. Потім їм видали сигнальні ліхтарі.

До 1927 року не існувало автоматичних світлофорів. Лише в квітні 1928 року в м. Нью-Хойвені, штат Коннектикут, було встановлено перший світлофор, який винайдено було Гаррі Хау з Йельського університету.

Ось така історія.

А зараз, Вам розкажемо, що таке правила дорожнього руху.

Учень1:

Правила дорожнього руху відповідно до Закону України "Про дорожній рух" встановлюють єдиний порядок дорожнього руху на всій території України.

Учасники дорожнього руху зобов'язані знати і неухильно виконувати вимоги Правил, а також бути взаємно ввічливими.

Учасник дорожнього руху – це особа, яка бере безпосередню участь у процесі руху на дорозі як пішохід, водій, пасажир, погонич тварин.

Регулювання дорожнього руху здійснюється за допомогою дорожніх знаків, дорожньої розмітки, дорожнього обладнання, світлофорів, а також регулювальниками.

Учень 2:

Дорожня розмітка поділяється на горизонтальну та вертикальну і використовується разом або окремо з дорожніми знаками.

Світлофори призначені для регулювання руху транспортних засобів і пішоходів, мають світлові сигнали зеленого, жовтого, червоного і біло-місячного кольорів, які розташовані горизонтально чи вертикально.

Сигналами регулювальника є положення його корпусу, а також жести руками, в тому числі з жезлом чи диском із червоним світловідбивачем.

Дорожні знаки поділяються на такі групи:

- попереджувальні знаки;
- знаки пріоритету;
- заборонні знаки;
- наказові знаки;
- інформаційно-вказівні знаки;
- знаки сервісу;
- таблички до дорожніх знаків.

Учень 1:

Всі дорожні знаки нам потрібно знати
водіям і пішоходам, тим хто їздить і хто ходить,
і дорослим і малим – знаки треба знати всім!

Учень 2:

Є правила строгі для пішоходів, їх знати повинні усі до пуття.
Буває помилка – загроза здоров'ю, буває помилка – дорожча життя!

Учень 1:

Саме про таку помилку йдеться в гуморесці П. Глазового "Жигулі, ви, Жигулі".

Вийшла заміж молодичка за діда старого,
Бо була нова машина "Жигулі" у нього.
Вийшла заміж та й сказала: "- Заводь мотор діду!
Я з тобою "Жигулями" на базар поїду".

Посідали у машину й двинули щодуху,
Забув старий недотепа про правила руху.
Деся невдало розвернувся та й тарах об дуба,
Лишилася удовою його жінка люба.

І сумує не від того, що старий розбився,
А від того, що з машини – тільки брукхт лишився.
Тепер вона шкутильгає з двома костиллями,
Одружуйтесь чорнобриві, та не з "Жигулями".

Учень 1:

Знайте всі, дорослі й діти,- найважливіші на світі
Строгі правила дорожні, і без них прожити не можна.

Учень 2:

Зараз Ви почуєте декілька віршів про наших однокласників:

По дорозі йшов Фасоля, роззявивши рота,
Той наїхала на нього новенька "Тойота".

Сів за руль п'яний Стас, полетів – помчався!
Від чорного "Мерседеса" лише руль залишився.

На дорозі грався Чиж, їв батон і ковбасу.
Так тепер лежить в лікарні, руки – ноги у гіпсу!

Учень 1:

Щоб з вами не трапилось, таких пригод, ми пропонуємо вам "Знайомство з дорожніми знаками або веселу подорож Здирика Василя та Перегонця Олександра додому в Городківку".

Закінчилися уроки, в щоденник вписані оцінки,
За хвилину двісті кроків, до автобусної зупинки.
Світлофор зеленим світить, поспішаю, як ніхто –
З Здирика їдемо додому у новенькому авто.

Ми домовилися вранці, він чекає на стоянці.
Ось і я – часу не гаймо, заспівав мотор – рушаймо

Розрослись каштани й липи, без зупинки тут не можна,

СТОП – ці літери великі, здалеку побачить кожний.
Мчать автобуси, мопеди, ми чекаємо за рогом,

Знак стоїть пріоритету, зветься "Головна дорога".

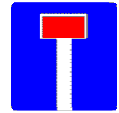
Василь машину зупиняє, озирається до мене:
Світлофор три ока має – червоне, жовте і зелене.
Червоне треба пам'ятати: іти не можна слід чекати.
Мигає жовте – не хвилюйся, уважним будь і приготуйся.
Зелене – вітер, сніг чи злива, через дорогу йди сміливо!

Нам дорога ще далека, Василь веде, позаду я.
Знак дорожній "Небезпека" застерезить водія.

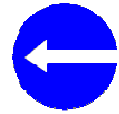
Глянь праворуч, глянь ліворуч "На дорозі діти!" - стій!
Дитсадок і школа поруч – обережніше, водій!

Прямо знак нас не пускає – це дорога на завод

Здирко вліво повертає – там немає перешкод

Вийшла Вінницька з під'їзду, у руках важкі валізи
І мерщій через дорогу – під акації розлогі.
Василь свариться – що за жарти, Миколаївну під варту!

Незалежно від погоди, тут не можна пішоходам.

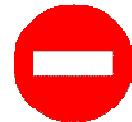
Далі он – хіба не видно, є "Доріжка пішохідна",

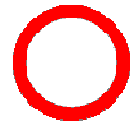
Магазин "Чарівний світ", а там "Підземний перехід".

Намальована "цеглина", означає "Стоп машина!"
Це водій затямив кожний, далі їхати не можна!

Бачиш у червонім колі – поле біле наче пух?
Знати треба це зі школи: заборонений тут рух.

Буква "І" - це значить, поруч довідкову дадуть поміч

Буква "Р" в квадраті синім, тут стояти лиш машині

Чашка й блюдечко – кав'ярня, а виделка й ніж – їдальня

Хрест в квадраті – це лікарня

А коли в квадраті ліжко – до готелю дійдеш пішки

Телефонна трубка он – значить поруч телефон

Кран з квадрата виглядає – близько десь питна вода

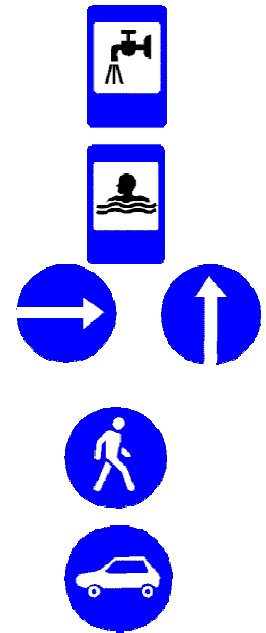
Хтось пливе на хвилях – зваж: поруч десь ставок чи пляж

Ці ознаки - наче вправи, не для тата не для мами:

Стрілка вправо – йдеш направо, стрілка прямо - їдеш прямо

У кружечку перехожий, тут будь-хто ходити може

А коли в кружечку синім намальована машина,
То і їй заради Бога, як то кажуть ця дорога
відкривається для руху. Бачиш, мчить вона щодуху!

Викладач:

В наш час технічного прогресу та інтенсивних технологій, коли без інтернету важко уявити своє життя, а на дорогах з'являється все більше потужних та швидкісних машин все частіше маємо можливість побачити аварії, дорожньо-транспортні пригоди та їх наслідки. Такі передачі, як "Свідок", "Надзвичайні новини", "ДжеДАЇ" та інші, дають можливість побувати майже в епіцентрі подій, так би мовити "відчути" показану ситуацію. Звичайно, відеореєстратори, які встановлюються в салоні автомобіля фіксують всі випадки, а вони бувають і жорстокими і трагічними, а також і кумедними. І для того, щоб не потрапляти саме в кумедну ситуацію, послухайте будь-ласка повчальну гумореску "Вивчіть правила їзди" у виконанні одного із учнів.

Збулась мрія у Кіндрата, давня, заповітна –
На подвір'ї – іномарка, гарна і тендітна.
Тепер усім він покаже, що справжній хазяїн.
Не із неба авто впало, працею дісталось.
Загордився Кіндрат дуже, кума як й не знає,
На сусідів і не зиркне, наче їх й немає.
За кермо Кіндрат сідає, з двору хоче їхати
"Ти куди? - злякалась жінка, - В тебе ж прав немає".
А Кіндрат всміхнувся пихато, натиснув на гальма
І помчався наче вітер у машині гарній.
Де він їздив, як катався, не зміг зупинитися,
Але чомусь аж під лісом в ярку опинився.
Довелось пішки тьопать до рідного дому
Та просить сусідів, кума потрошену іномарку притягнуть до двору.
Щоб в халепу не потрапить, подібно Кіндрату
Вивчіть правила їзди і дорожні знаки.

Учень 1:

Люди, дотримуйтесь строго, правил безпечного руху та дій.
Зменшим тоді на наших дорогах, кількість тяжких незвичайних подій.

Викладач:

Справді, ситуація і кумедна і жахлива з огляду на розтрощену новеньку іномарку.

Як свідчать дані Кодимського відділення ДАІ, за минулі 9 місяців 2012 року в районі відбулось 6 дорожньо-транспортних пригод в яких одна людина загинула та вісім отримали поранення різної важкості. Основними причинами ДТП є перевищення безпечної швидкості руху, порушення правил маневрування та порушення пішоходами правил дорожнього руху. Крім того, варто відзначити, що за вказаний період було задокументовано 364 порушення правил дорожнього руху. На порушників було складено адмінпротоколи та притягнуто їх до адміністративної відповідальності.

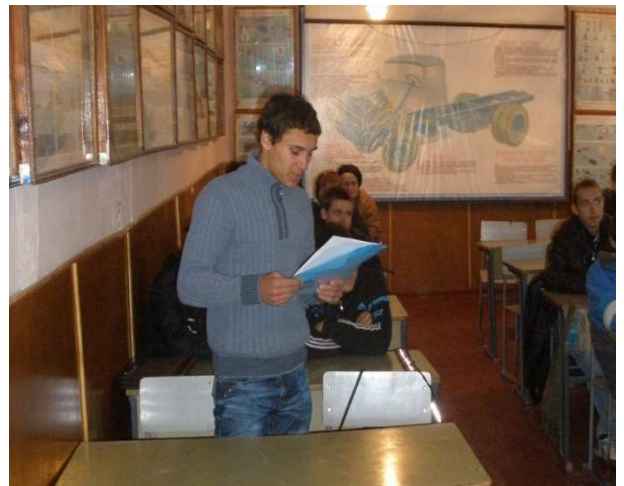
Як бачимо, за невиконання або незнання правил дорожнього руху та знаків, всім водіям, а також пішоходам доводиться нести відповідальність згідно норм чинного законодавства.

Ми з вами вже ознайомились з деякими знаками та почули інформацію про правила дорожнього руху, а також кожен з Вас вже має певний багаж знань даної тематики. Тому зараз ми спробуємо разом закріпити ці знання. Для цього нам потрібно розділитись на три екіпажі. (Клас ділиться на три екіпажі автомобілів: "Порше", "Мерседес", "Горбатий Запорожець". Хто дасть більшу кількість правильних відповідей, той "автомобіль" перший прийшов до фінішу).

1. Місце для переходу вулиці (перехід).
2. Людина, що керує мотоциклом (мотоцикліст).
3. Багатомісний автомобіль для перевезення пасажирів (автобус).
4. Людина, яка йде пішки (пішохід).
5. Електричний ліхтар, що регулює рух (світлофор).
6. Транспортний засіб, що сам рухається (автомобіль).
7. Безрейковий трамвай (тролейбус).
8. Автомобіль для перевезення вантажу (вантажівка).
9. Особа, яка регулює дорожній рух на перехресті (регулювальник).
10. Таблички різних форм з певною інформацією (дорожні знаки).

11. Лінії, які нанесені на проїжджу частину (дорожня розмітка).
12. Особа, яка їде на велосипеді (велосипедист).

Викладач: Як результат, можна констатувати наступне, незалежно від марки автомобіля до фінішу першим доїхав автомобіль марки Саме завдяки тому, що його водії уважно вивчали правила дорожнього руху.

Тому, підбиваючи підсумок, хочу сказати Вам наступне:
Повторюйте всі на світі, правила дорожні
Бо без них же, люди добрі, нам прожити не можна!

Аніщенко Алла Агафонівна,
викладач загальнотехнічних дисциплін
та технології штукатурних і малярних
робіт ДПТНЗ "Ізмаїльське професійно-
технічне училище"

Методична розробка

уроку-гри

"Технологічний турнір"

Дана методична розробка може використовуватись викладачами та майстрами при проведенні теоретичних уроків та уроків виробничого навчання з професії "Штукатур", кваліфікаційний розряд – 2-й.

Урок побудовано в формі гри, він ставить за мету перевірити, узагальнити та закріпити вивчений навчальний матеріал з теми "Накидання розчинових сумішей навкидь", яка є базовою для вивчення всього курсу технології штукатурних робіт. Назва "Технологічний турнір" передбачає проведення уроку у вигляді двобою між учнями на кращі знання та вміння з даної теми. Урок також ставить за мету встановити міжпредметні зв'язки та зв'язок даної теми з попередніми темами дисципліни.

Вступ

Прагнення викладачів досягти найкращих результатів у розв'язанні освітніх, розвивальних і виховних завдань спонукає їх до створення нестандартних уроків, структура яких не може бути підведена під алгоритм класичного уроку, що включає тільки обов'язкові елементи, такі як опитування, вивчення нового матеріалу, повідомлення домашнього завдання, а також традиційних уроків, яких сьогодні виділено шість типів (урок засвоєння нових знань, урок контролю та ін.). Не вкладаються вони й у рамки уроків у системі особистісно зорієнтованого й інтерактивного навчання, які теж мають визначену структуру. Ці уроки одержали назву нестандартних, кожен з них має свою композицію та свій сценарій, їх, безумовно, можна вважати творчим проявом викладача. Нестандартний, або інноваційний, урок - це заняття, що має нетрадиційну, гнучку, варіативну структуру та орієнтоване, головним чином, на підвищення інтересу учнів до навчання за допомогою нової форми організації їх навчальної діяльності

У сучасній педагогіці існує велика кількість різних інноваційних уроків. Можна виділити наступні групи таких уроків:

1. Уроки у формі змагань та ігор: конкурс, турнір, естафета, дуель, КВК, ділова гра, рольова гра, кросворд, вікторина.
2. Уроки, засновані на формах, жанрах і методах роботи, відомих у суспільній практиці: дослідження, винахідництво, аналіз першоджерел, коментар, мозкова атака, інтерв'ю, репортаж, рецензія.
3. Уроки, засновані на нетрадиційній організації навчального матеріалу: урок мудрості, урок - "дублер починає діяти".

4. Уроки, що нагадують публічні форми спілкування: прес-конференція, аукціон, бенефіс, мітинг, регламентована дискусія, панорама, телепередача, телеміст, "жива газета", усний журнал.

5. Уроки-фантазії: урок казка, урок-сюрприз, урок 21 століття.

6. Уроки, засновані на імітації діяльності установ і організацій: суд, слідство, трибунал.

До групи нестандартних уроків входять уроки – ігри. Педагогічні можливості гри були помічені ще Платоном і Монтенем. Сьогодні вчені стверджують: гра – це діяльність, яка полягає в інтеракції між учнями, об'єднаними для реалізації певних цілей.

Сучасна педагогіка вбачає цінності гри як педагогічного методу перш за все у комплексі з іншими методами впливу, пов'язує її з управлінням з боку викладача.

Уроки – ігри з успіхом реалізуються після вивчення будь-якої теми чи кількох тем, виконуючи функції навчального контролю і оцінки знань учнів. На уроках панує доброзичлива, невимушена, святкова атмосфера. Подібна зміна звичної обстановки доцільна, тому що зникає психологічний бар'єр при здійсненні контролю знань в учнів, особливо якщо присутній страх зробити помилку. Такі уроки здійснюються за обов'язкової участі всіх учнів, а також реалізуються з неодмінним використанням засобів слухової і зорової наочності (мультимедійних засобів навчання, виставок, буклетів, стендів). На таких уроках вдається досягти самих різних цілей методичного, педагогічного і психологічного характеру.

Природно, що ігрові уроки більше подобаються учням в силу їх незвичайності за задумом, методикою організації та проведення, відсутність жорсткої структури, наявності умов для самореалізації і т.д. Тому такі уроки повинні бути в арсеналі кожного викладача.

Розроблений урок-гра може використовуватись викладачами та майстрами при проведенні теоретичних уроків та уроків виробничого навчання з професії "Штукатур" для учнів першого курсу, яким виповнилось 15-16 років, тому саме в таких учнів урок має визвати зацікавленість, а викладач досягти намічених цілей.

Основна частина

План уроку- гри "Технологічний турнір"

Тема програми: Накидання розчинових сумішей навкидь.

Тема уроку: Підсумкове заняття з теми "Накидання розчинових сумішей навкидь"

Тип уроку: урок контролю знань, умінь, навичок.

Вид уроку: урок- гра

Методична мета уроку: створення умов для закріплення та перевірки теоретичних знань учнів, розвитку їх розумових та інтелектуальних здібностей в нестандартній ігровій формі.

Мета уроку:

Навчальна: Закріплення та контроль теоретичних знань з технології накидання розчинових сумішей.

Виховна: Виховання в учнів почуття відповідальності, самостійності, здатності працювати в команді.

Розвиваюча: Розвиток в учнів творчих, розумових та інтелектуальних здібностей, інтересу до обраної професії.

Матеріально-технічне забезпечення та дидактичні засоби, ТЗН: Комп'ютер, монітор, мультимедійний проектор, інструменти для виконання штукатурних робіт, картки з завданнями, плакат "Прийоми накидання розчину на стіни навкидь", правила з охорони праці при виконанні штукатурних робіт, презентація уроку в програмі PowerPoint.

Міжпредметні та внутрішньо-предметні зв'язки: зв'язок з предметами: "Будівельне матеріалознавство", "Охорона праці" "Виробниче навчання", "Технологія штукатурних робіт"

Література (основна та додаткова): А.С.Нікуліна, "Технологія штукатурних робіт., А.М. Шепелєв "Штукатурные работы" ", матеріали з мережі Internet.

Структура уроку-гри

1.Організаційна частина

1.1 Перевірка наявності учнів та їх готовності до уроку.

2. Повідомлення теми, формування мети та основних завдань

2.1. Вступне слово викладача.

Шановні учні! Значення штукатурних робіт для виконання опорядження поверхонь не можна переоцінити. Можна навести численні приклади, коли стіни оздоблювались дорогими матеріалами, а якість штукатурки залишилась поза увагою. Як результат, через невеликий проміжок часу такі поверхні уже потребували значних витрат на ремонт. І є штукатурки на старовинних будівлях, які мають довгий вік. Велику роль тут відіграє професійна майстерність, знання та досвід штукатура.

При виконанні штукатурних робіт фахівець витрачає багато фізичних зусиль, тому необхідно враховувати кожен рух, відпрацьовувати прийоми нанесення розчину і набувати відповідної кваліфікації. Організувати процес виконання штукатурки досить складно, значними є вартість будівельних матеріалів та розцінки на таку працю.

На попередніх заняттях ми з вами детально розглянули тему програми "Накидання розчинових сумішей навкидь", яка є базовою для всього курсу технології штукатурних робіт. Знання з цієї теми є дуже важливими для подальшого вивчення предмета і отримання кваліфікаційного розряду. Тому ми з нашими помічниками – членами творчої групи "Моноліт" вирішили провести контроль знань з теми "Накидання розчинових сумішей навкидь" в формі гри, яка має назву "Технологічний турнір".

Гра буде складатись з таких завдань:

- Розминка;
- Вікторина;
- Двобій "Перехресний вогонь";
- Естафета "Хто швидше?".

Хочу зауважити на те, що контроль знань відбуватиметься не тільки з даної теми; ми згадаємо про штукатурні інструменти (матеріал попередньої теми), види будівельних розчинів і їх властивості (предмет "Будівельне матеріалознавство"), правила з охорони праці (предмет "Охорона праці")

Для проведення турніру, тобто змагань, необхідно розбити групу на дві команди. Командам треба придумати назву, а за цей час я представлю журі, яке оцінюватиме гру. Кожному члену журі надані критерії оцінювання та протоколи для занесення результатів.

Мотивація і стимулювання діяльності учнів, активізація необхідних знань.

Дидактичний метод: репродуктивний

Форма діяльності: ігрова, перегляд матеріалів та презентації

Способи організації діяльності викладача і учнів: колективний

1. Слово викладача.

Розпочинаємо гру і перше конкурсне завдання називається "Розминка".

Давайте перевіримо, як добре ви знайомі зі штукатурними інструментами без яких, як нам уже відомо, процес обштукатурювання поверхонь є неможливим.

За кожну правильну відповідь команда отримує 1 бал.

Хочу звернути увагу журі та учасників турніру: в змаганнях буде враховуватись активність кожного члена команди і якщо знайдуться учні, які не відповіли на жодне запитання, з команди будуть зніматись штрафні бали.

(Звучить гонг, який сповіщає про початок гри).

Питання конкурсного завдання "Розминка"

1. Для дозування, перемішування і накидання розчину застосовують один інструмент - ...
2. А для точнішого дозування матеріалів застосовують штукатурний інструмент, який називається ...
3. На поверхню розчин накидають штукатурною лопаткою з ...
4. Крім утримання розчину, його застосовують для розрівнювання і намазування розчину, це - ...
5. Цей інструмент також використовують для намазування і розрівнювання розчинової суміші, складається з полотна і ручки, має назву - ...
6. Загладжування штукатурки швидше виконується за допомогою ...
7. Для змочування поверхні та підсохлої штукатурки призначена ...
8. Невелика кельмочка, яку застосовують для опорядження архітектурних деталей, розрізання та підмазування кутів має назву ...
9. Вони мають довжину до 2 метрів і призначені для розрівнювання ґрунту, опорядження лузг та усенків, а також для перевірки вертикальності поверхонь, мають назву ...
10. Насічення декоративної штукатурки виконують за допомогою ...
11. Для перевірки горизонтальності та вертикальності поверхні використовують ...
12. Шнур та циліндричне грузило – так виглядає ...

2. Слово викладача .

Друге конкурсне завдання називається " Вікторина": перевірка ваших знань з теми "Будівельні розчини" (предмет "Будівельне матеріалознавство")
За кожну правильну відповідь команда отримує 1 бал.

Питання конкурсного завдання "Вікторина"

1. Дайте визначення розчинової суміші.
2. Види розчинів, що застосовують для звичайних штукатурок?
3. Для оштукатурення яких приміщень за функціональним призначенням можна використовувати тільки цементні розчини, а для яких – гіпсові та вапняні?
4. Чим відрізняються пісні, нормальні та масні розчини?
5. Які фактори впливають на якість розчину, що твердне?
6. Як перевірити рухливість розчинової суміші?
7. Дайте визначення легковкладальності розчинової суміші.
8. Водоцементне відношення – це ...
9. Приведіть рухливість оббризки та ґрунту.
10. Приведіть рухливість накривки та особливості приготування розчинової суміші для неї.
11. Розшифруйте: склад цементного розчину - 1:4.
12. Розшифруйте: склад цементно- вапняного розчину – 1:0,4:5.

3. Слово викладача.

Третє конкурсне завдання називається "Перехресний вогонь"; Команди по черзі задають друг другу запитання. Питання двобою стосуються тільки теми "Накидання

розчинової суміші навкидь". Для економії часу команди підготували свої питання заздалегідь. За кожну правильну відповідь команда отримує 2 бали.

Питання конкурсного завдання "Перехресний вогонь"

Питання 1 команди:

1. Як називають перший шар штукатурки і якими інструментами його наносять на поверхню?
2. Обов'язкова операція перед нанесенням кожного штукатурного шару?
3. Для якої поверхні набризк має найбільшу товщину?
4. Назвіть другий шар штукатурки і його призначення.
5. Яку максимальну кількість шарів ґрунту можна накидати при обштукатуренні?
6. Як потрібно брати розчин з сокола штукатурною лопаткою?
7. Від чого залежатиме різкість змаху руки під час накидання розчину?
8. Чому виконувати кидки розчину справа наліво складніше, ніж зліва направо?

Питання 2 команди:

1. На якій відстані від стіни розташовують ящик для розчину при обштукатурюванні з ящика?
2. Назвіть основний шар штукатурки та його рухливість?
3. Якою є товщина набризку за ручного способу накидання штукатурки?
4. Чому для набризку потрібен некрутий сметано подібний розчин?
5. Приведіть товщину і рухливість ґрунту.
6. Назвіть третій шар штукатурки і його товщину.
7. За виконання кидка кельмою зліва направо працюють всією рукою чи лише кистю?
8. У чому відмінна риса накидання розчину на низ стіни зліва направо від накидання його на середину стіни?

4.Слово викладача.

Останнє конкурсне завдання має назву "Естафета", ви будете змагатись на кращі знання з охорони праці, тому що ваша особиста безпека - найголовніше!

Члени команди по черзі підходять до аркушів і коротко письмово відповідають на запитання. Чия команда швидше і правильніше відповість - отримує 5 балів!

Конкурсне завдання "Естафета"

Питання 1 команди.

1. Приведіть основні правила безпеки при роботі з ручним штукатурним інструментом.
2. Назвіть засоби індивідуального захисту при очищенні поверхонь від пилу.
3. Приведіть правила безпеки при роботі з вапняними та вапняно-цементними розчинами.
4. Які заходи необхідно прийняти штукатуру перед початком роботи з електрифікованим інструментом?

Питання 2 команди.

1. Назвіть засоби індивідуального захисту при отбиванні чи насіканні поверхонь.
2. Назвіть засоби індивідуального захисту при роботі з соляною кислотою.
3. Приведіть основні правила безпеки при роботі на висоті.
4. Які заходи допоможуть штукатуру знизити втому та виключити ризик травмування?

Підведення підсумків заняття.

Журі підраховує кількість балів кожної команди, оголошує результати.

Викладач відповідно до кількості отриманих балів виставляє залікові оцінки з теми.

Дидактичний матеріал.

1. Презентація до уроку.

ДПТНЗ «Ізмайльське професійно-технічне училище»
презентує

Технологічний
турнір

Викладач Анищенко Алла
Агафонівна

Учасники турніру

- Група 13 (майстер в/н і класний керівник Костенко О.П.)

Команда «Майстри-штукатури»

Команда «Професіонали»

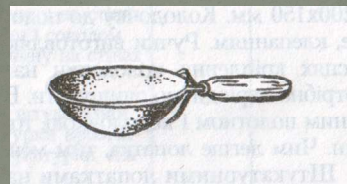
Розминка

Штукатурні інструменти
та пристосування для
нанесення і
розрівнювання
будівельних розчинів

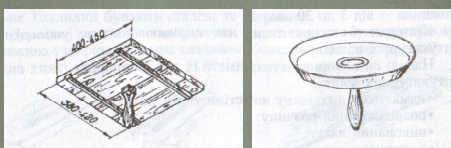
Штукатурна кельма

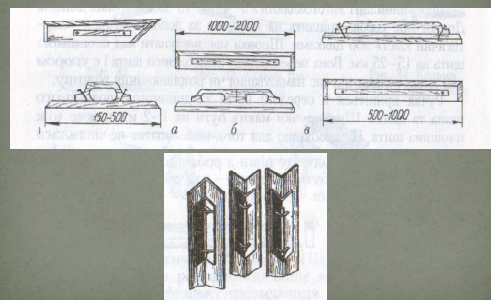
ківш

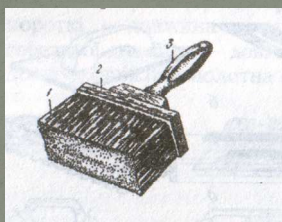
Сокіл

Півтерки

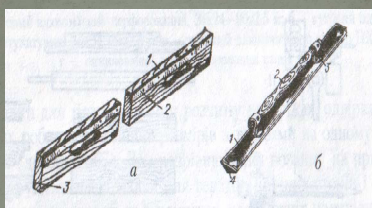
Щітка-макловиця

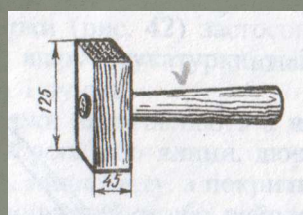
відрізовка

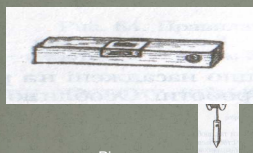
Правила

Бучарда

Контрольно-вимірювальні інструменти

• Вікторина

• “Перехресний вогонь”

• Естафета
“Хто швидше”

Ярмоленко Євгенія Василівна –
майстер виробничого навчання
ДНЗ "Одеський професійний ліцей сфери
послуг Південноукраїнського
національного педагогічного університету
імені К.Д.Ушинського"

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА

Тема: Завивка волосся гарячим способом.

Код -5141.2

Професія – Перукар (перукар-модельєр)"

Дана методична розробка може використовуватись викладачами під час проведення уроків перукарської справи та майстрами виробничого навчання на практичних заняттях.

Робота розкриває тему "Завивка волосся гарячим способом" та містить наступні пункти:

- План уроку виробничого навчання з дотриманням охорони праці, безпеки життєдіяльності та електробезпеки під час проведення занять.
- Конспект лекції, який містить в собі такі питання:
 1. Укладання волосся щипцями
 2. Укладання локонів.
 3. Види локонів.
 4. Способи укладання волосся в локони.
 5. Укладання волосся в локони способом "Вниз".
 6. Укладання волосся в локони способом "Вгору".
 7. Укладання волосся в локони способом "Вісімка".

План уроку з виробничого навчання:

Тема №6: Завивка волосся гарячим способом.

Тема уроку: Виконання гарячої завивки горизонтальними та вертикальними локонами.

Мета уроку:

навчальна – формування вмінь та навичок планування та виконання виробничого процесу; вміння використовувати знання для рішення учбово-виробничих завдань;

виховна – розвиток навичок, формування інтересу до вивчення нових прийомів у роботі.

Розвиваюча – пізнавальна активність і самостійність.

Навчально-методичне забезпечення уроку: роздатковий матеріал: картки з технологією накручування волосся за допомогою плойки горизонтальним методом.

Навчально-технічне забезпечення уроку: гребінка для роботи у жіночому залі, затискачі, плойка.

Технічні засоби: нетбук, екран.

Хід уроку:

1.Організаційна частина: перевірка присутніх на уроці, відповідність робочих місць та обладнання нормам з охорони праці, готовності учнів до уроку.

2. Вступний інструктаж: повідомлення теми та мети уроку.

3.Правила охорони праці при роботі в навчальній майстерні. Правила поведінки при роботі з ріжучим,завиваючим та розчісуючи інструментом , електричним обладнанням.

Електроінструменти повинні бути у справному стані та безпечні у роботі. У разі несправності інструменту робота повинна бути зупинена.

Перукарю заборонено:

1.Розбирати самостійно електроінструменти.

2.Використовувати для чистки інструмент, який має нагріваючий елемент спирт .

4.Викладання нового матеріалу:

Показ трудових вмінь майстром:

Виконання накручування волосся за допомогою плойки горизонтальним та вертикальним методом. Основні прийоми виконання:картки-схеми,

Повідомлення про критерії оцінювання та норми часу.

5.Поточний інструктаж:

- цільові обходи майстром в\н робочих місць;
- перевірка правильності організації учнями робочих місць,дотримування правил з охорони праці;

- послідовність та правильність виконання завдань учнями;
- приймання та оцінка якості робіт в ході виконання завдання;
- застосування набутих знань на практиці.

6.Заключний інструктаж:

Підведення підсумків роботи на уроці

- розбір типових помилок,способи їх усунення;
- аналіз правильності виконання завдання;
- раціональне використання робочого часу з дотриманням правил охорони праці та відпочинку;

- виставлення оцінок за виконану роботу;

- Повідомлення про досягнення мети та задач уроку.

7.Домашнє завдання:

1. Виконати плакат " Гаряча завивка волосся".

2. Засоби закріплення гарячої завивки.

3. Виконати схему накручування волосся на плойку.

Конспект лекції

План:

1. Укладання волосся щипцями
2. Укладання локонів.
3. Види локонів.
4. Способи укладання волосся в локони.
5. Укладання волосся в локони способом "Вниз".
6. Укладання волосся в локони способом "Вгору".
7. Укладання волосся в локони способом "Вісімка".

УКЛАДАННЯ ВОЛОССЯ ЩИПЦЯМИ

Для того, щоб навчитися досконало володіти щипцями для завивки, необхідні тривалі систематичні тренування. Майстер повинен вміти правильно тримати щипці в руці, а також швидко і невимушено повертати їх у долоні як за годинниковою, так і проти годинникової стрілки з одночасним стисканням і підйомом робочих частин.

Тримати щипці необхідно правою рукою, причому ручка щипців лежить на долоні, поміщаючись між великим і вказівним пальцями. Робоча частина щипців при цьому повинна розташовуватися з боку великого і вказівного пальців.

Якщо потрібно повернути щипці за годинниковою стрілкою, їх поміщають у вихідне положення в правій руці і починають повертати всієї кистю правої руки.

Отже, необхідно освоїти прийоми володіння щипцями настільки, щоб уміти легко, без зусиль повертати щипці в будь-яку сторону, залишаючи робочу частину закритою, а також одночасно з поворотами відкривати і закривати їх.

Укладання локонів

Незважаючи на велике різноманіття існуючих зачісок, основними елементами їх є хвилі і локони. Зміни їх зовнішнього вигляду або взаємного розташування ведуть за собою і зміни зачіски.

Виконана зачіска тільки з хвиль або тільки з локонів - в будь-якому випадку вона може бути оригінальною і своєрідною. Але найбільшою популярністю користуються зачіски, що поєднують хвилі і локони. Чергування цих елементів, а також їх видозміна на окремих ділянках волоссяного покриву голови і надають кожній зачісці своєрідність і неповторність.

Види локонів

За своєю формою локони діляться на декілька видів: прямі, або прості, косі, спускні, вертикальні, пом'яті і паралельні в кілька рядів.

Прямыми локонами вважають локони, розташовані горизонтально. Якщо вони розташовані в кілька горизонтальних рядів, їх вже називають паралельними.

Косі локони. На волосяній частині свого голови зазвичай розташовуються під кутом близько 45° до вертикалі або горизонталі.

Пом'яті локони при оформленні зачіски укладають таким чином, щоб їх підстава мало вигляд хвилі, яка переходить далі до кінців пасма волосся в локон.

Локуси, кінці яких спускаються з їх середини у вигляді спіралі, називаються спускними локонами. Для виконання таких локонів необхідні довге волосся - не менше 20-25 см.

Способи укладання волосся в локони

Спосіб завивки локонів "вниз" дозволяє виконувати різноманітні зачіски, хоча всі вони виглядають трохи ваговито і одноманітно. При завивці способом "вниз" рекомендується виконувати локони більш дрібними і легкими, тому що з великими локонами зачіска буде виглядати грубувато.

Завивка локонів способом "вгору", навпаки, надає зачісці легкість і невимушеність.

Але в силу того, що закручені вгору локони при розчісуванні дають велику хвилю, не завжди зручно користуватися одним цим способом.

Завивка локонів способом "вісімка" дозволяє виконувати зачіски тільки з досить довгого волосся. Цей спосіб завивки забезпечує зачісці найбільшу міцність. Самими ідеальними умовами для завивки волосся вважаються такі, при яких волосся закручуються на інструмент, будь то щипці, бігуді або коклюшки, перпендикулярно осі його обертання. Завиток при цьому виходить пружним.

Для завивки в локони товщина основи пасма волосся не повинна перевищувати 4 см. Це умова повинна виконуватися для того, щоб волосся рівномірно прогрілися. В той же час пасмо волосся не повинна бути тонкою. При завивці волосся в локони доводиться враховувати не тільки товщину, але і довжину пасма. Чим довше пасма волосся, тим товщі їх шар при накручуванні на щипці. У зв'язку з цим необхідно вміти регулювати довжину і товщину пасма в залежності від довжини волосся. Чим довше волосся, які необхідно закрутити в локони, тим тонше пасмо волосся потрібно брати для накручування.

Перш ніж приступити до завивці волосся щипцями, слід підготувати необхідні інструменти і пристосування. Для її виконання потрібні: щипці потрібного діаметра; металева або рогова гребінець, тобто така, що не плавиться від дії високої температури.

Для накручування волосся в локони знадобляться також тонкі шпильки або затискачі для закріплення кожного локону після завивки. Перед виконанням завивки нанесіть на волосся мус для укладання по всій довжині волосся.

До завивки нанесіть мус для укладання по всій довжині волосся - і можна починати!

1. Спочатку нагрійте щипці. Потім розділіть волосся на частини, починаючи з потилиці. Візьміть пасмо волосся шириною 4-5 см і накрутити її щипцями.

2. Обережно звільніть спіральню накручене пасмо і закріпіть її посередині "невидимкою".

3. Звільніть пасма волосся, починаючи з потилиці. Для додання зачісці більшого обсягу і природності розділіть локони пальцями по всій довжині

3.Продовжуйте аналогічно, поки не накрутити останню пасмо.

4. Візьміть пальцями по великий пасма волосся з двох сторін голови і не туго закрутіть їх до самих кінчиків.

5. Тепер з'єднайте обидві пасма і скріпіть їх "невидимкою" на потилиці.

6. Решта волосся укладіть таким чином, щоб вони падали на спину.

7. Пальцями візьміть трохи воску і, натягнувши кілька локонів, проведіть руками по всій його довжині.

Укладання волосся в локони способом "Вниз"

Завивка волосся в локони способом "вниз" виконується наступним чином. Від загальної маси волосся відокремлюють четверту частину. Виконується це таким чином: спочатку поділяють всю пасмо на дві частини по ширині, потім одну з половин поділяють ще раз навпіл, але не по ширині, а по товщині. Перший верхній локон повинен бути завіт з зовнішнього шару волосся. При завивці волосся в локони способом "вниз" валик щипців розташовується внизу, а жолобок - вгорі. У такому положенні щипці підводять до основи пасма.

У момент захоплення пасма волосся робочою частиною щипців їх необхідно розгорнути вправо до себе. При такому положенні щипців не відбудеться залом пасма в місці захоплення її щипцями, тобто кромка жолобу щипців не залишить на пасма поперечного сліду. Необхідно пам'ятати, що таке положення щипців при завивці є обов'язковим на всіх етапах обробки волосся щипцями.

Пасмо волосся необхідно захоплювати щипцями безпосередньо біля місця, де хочуть розташувати локон. Як тільки волосся будуть введені між трубою і валиком щипців,

необхідно злегка стиснути ручки щипців і відтягнути їх. Під час відтяжки гарячі щипці як би пропрасовують волосся і злегка прогрівують їх. В результаті такої процедури волосся стають більш пластичними. Зазвичай щипці відтягують від місця захоплення пасма на відстань, відповідне одного - двох їх оборотами. Відразу ж після цього необхідно зробити ними один - два обороти, з тим, щоб щипці опинилися на тому місці пасма, де повинен бути розташований локон. Пальці лівої руки в цей час тримають кінці волосся, злегка натягаючи їх.

Тепер обробляється закручена частину волосся. Щипці відкривають і закривають. Це рух, часто повторюване і швидко, сприяє рівномірному розподілу волосся з робочої поверхні щипців і прогріву їх на всю товщину.

Щипці потрібно зволікати на таку відстань, яке дозволить на одному повному обороті повернути їх в колишнє положення, тобто в місце первісного захоплення ними пасма волосся. Ці рухи слід повторювати в тому ж порядку до тих пір, поки кінчики волосся не виявляться затиснутими між жолобком і валиком. У цей момент відтяжку робити не слід. Закінчують завивку локону наступним чином: щипці повертають собі по напрямку закручування локону до тих пір, поки вони не почнуть прокручуватися в локоні вільно, без опору. У цей момент їх можна обережно вийняти. При цьому потрібно простежити за тим, щоб кінчики волосся залишилися в середині локонів.

Щоб локон не розвинувся, його необхідно закріпити затискачем. Якщо цього не зробити, то під впливом власної ваги він, будучи після завивки ще гарячим, обов'язково валиться. Після цього слід приступати до завивці наступного локонів. Таким чином завивають всю пасмо волосся. При цьому головну увагу слід звертати на те, щоб всі локони першого ряду розташовувалися на одній прямій (по горизонталі), а локони другого ряду - під ними. Залежно від малюнка зачіски локони можуть розташовуватися по-різному. Але на стадії освоєння навичок завивки щипцями, перш за все, необхідно добитися вміння розташовувати їх симетрично.

Укладання локонів способом "Вгору".

Завивка локонів способом "вгору" відрізняється від описаного способу завивки локонів "вниз" лише деякими деталями. Головна відмінність у тому, що щипці слід підводити до пасма розгорнутими жолобком вниз, а валиком вгору. У момент захоплення щипцями пасма волосся щипці потрібно повернути таким чином, щоб жолобок розташовувався із зовнішнього боку, а валик з боку підстави пасма.

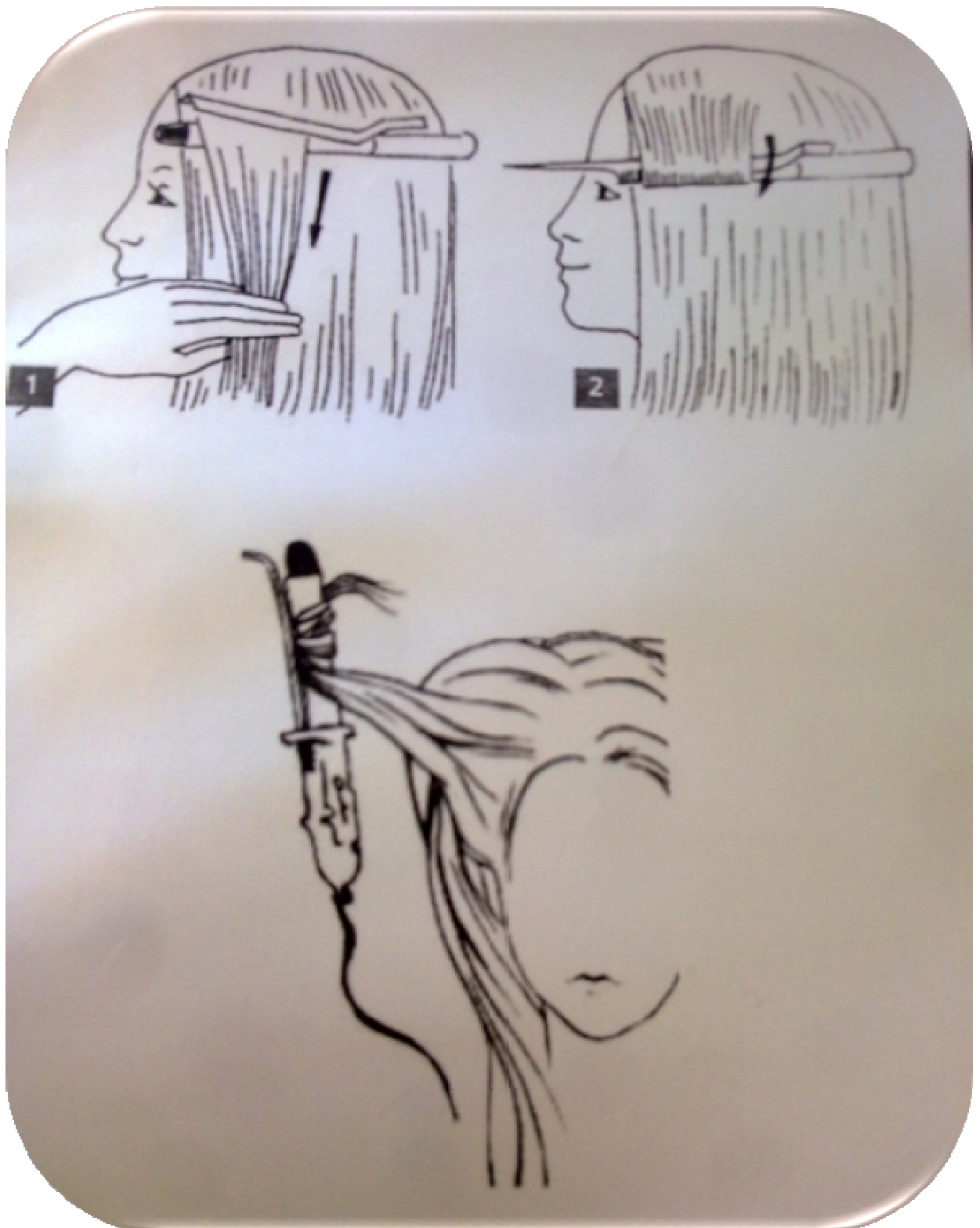
В процесі загарбання щипцями пасма волосся потрібно повернути їх на один повний оберт, а потім почати опрацювання пейса, одночасно роблячи відтяжку. Завивая локони способом "вгору", їх поділяють на пасма в такому ж порядку, як було описано вище.

Укладання локонів способом "Вісімка".

Щоб завити волосся в локони способом "вісімка", необхідна довжина волосся не менше 20 см. Волосся ретельно розчісують до тих пір, поки зуби гребінця не почнуть вільно проходити від підстави до кінців пасма. Після цього необхідно визначити кількість локонів і їх розташування на пасма. Пасмо волосся беруть в ліву руку. До пасма підводять нагріті до потрібної температури щипці. Жолобок щипців може бути і зверху і знизу в залежності від того, в який бік завивають локон. Якщо локон закручується способом "вниз", то жолобок розташовується зверху, а валик - знизу. Так само як при завивці волосся способом "вниз", далі захоплюють пасмо робочою частиною щипців, повернувши їх впівоберта до себе. Одразу ж необхідно зробити повний оборот щипцями, зупинивши їх в такому положенні, щоб валик був повернутий у бік підстави пасма. Лівою рукою в цей момент необхідно злегка натягувати пасмо волосся. Після цього локон обробляють тим же способом, як і при завивці способом "вниз". Коли щипці починають повертатися в правій руці, лівою рукою заводять кінці волосся вниз з іншого боку пасма, роблячи нею як би вісімку.

Виходить, що якщо при першому обороті щипців кінці волосся, обертаючись навколо них, перебували з лівого боку пасма, то при другому обороті вони будуть справа. З кожним новим обігом щипців кінці волосся змінюють своє становище, перебуваючи то ліворуч, праворуч відносно пасми, що закручується.

При такому методі завивки кінці волосся постійно знаходяться в середній частині робочих поверхонь щипців, що забезпечує найбільш сприятливі умови для закручування. Кінці локону обробляють так само, як це робили при інших способах завивки локонів. Спосіб завивки "вісімкою" можна виконувати, тримаючи щипці вертикально, а волосся накручуються на них спіралеподібно. Локони оформляють лише після того, як вони повністю охолонуть. Спочатку локон розчісують гребінцем з рідкими зубами, а потім - з частими.

Розвиваємо свої знання

Питання для самоконтролю:

1. Які ви знаєте прийоми тримання плойки?
2. Які є види локонів?
3. Що таке паралельні локони?
4. Які локони називають спіральними?
5. Що таке косі локони?
6. Який спосіб завивки локонів надає зачісці легкість та невимушеність?
7. Яка повинна бути товщина пасма?
8. Яка довжина волосся повинна бути для того щоб завити волосся способом "вісімка"?
9. Як ми виконуємо укладання волосся способом "вісімка"?
10. Що ви знаєте про укладання волосся способом "вниз"?
11. Що ви знаєте про укладання волосся способом "вгору"?
12. На які види за формою поділяються локони?

ОХОРОНА ПРАЦІ

Санітарно-протиепідемічний режим. Вимоги до проведення перукарських робіт та правила особистої гігієни персоналу перукарень

1. Перед процедурами з кожним новим відвідувачем майстер повинен вимити руки з милом, нігті повинні бути чистими.

2. Персонал повинен мати необхідну кількість комплектів інструментів для почергового їхнього знезаражування, але не менше 2-х.

3. Для проведення стерилізаційної обробки в перукарні допускається використання стерилізаторів, працюючих за методом ультрафіолетової, термічної, ультразвукової або комбінованої стерилізації, а також засобів, призначених для стерилізації інструментарію. Дозволяється застосування стерилізаторів, що мають сертифікат відповідності і дозволені до застосування Міністерством охорони здоров'я України. Стерилізація проводиться згідно з інструкцією по використанню, затвердженою МОЗ України.

4. Для дезінфекції приміщень і інструментарію дозволяється використання дезінфекційних засобів, які мають позитивний висновок державної санітарно-гігієнічної експертизи, виключно відповідно до методичних вказівок по їхньому застосуванню. Процентне співвідношення і час експозиції встановлюються у відповідності з інструкцією щодо застосування даного препарату. Дозволяється застосування засобів, призначених для одночасної дезінфекції і стерилізації при наявності позитивного висновку державної санітарно-гігієнічної експертизи.

5. Всі приміщення перукарні до початку або після закінчення роботи підлягають щоденному ретельному вологому прибиранню з застосуванням дезінфектантів. Протягом робочого дня проводиться дезінфекція і поточне прибирання поверхонь, до яких дотикаються відвідувачі (ручки дверей, ручки крісел, раковини для миття волосся, полиці робочих місць і т.ін.). Раз в місяць перукарня закривається на одну зміну для проведення дезінфекції і загального прибирання всіх приміщень.

6. Зістрижене волосся збирається совками та складається в паперові (або з полімерних матеріалів) пакети місткістю не менше 5 літрів. Після закінчення зміни необхідно їх герметично закрити. Утилізація проводиться згідно існуючої схеми санітарної очистки даного населеного пункту, погодженою з територіальною установою державної санепідслужби.

7. Інструменти після кожного використання підлягають обов'язковому знезараженню дезінфектантами, що мають позитивний висновок державної санітарно-гігієнічної експертизи, і наступній стерилізації. Для цього:

а) ножиці після використання необхідно дезінфікувати, механічно очищати, промивати проточною водою та стерилізувати;

б) інструменти і предмети з пластичних мас - щітки, гребені після використання необхідно дезінфікувати, механічно очищати і стерилізувати. Рекомендується застосування засобів, призначених для дезінфекції і стерилізації виробів з пластмаси;

в) інструменти для манікюру після використання необхідно дезінфікувати, механічно очищати, промивати проточною водою та стерилізувати;

г) електричні машинки - після використання ріжучу частину необхідно дезінфікувати, механічно очищати та стерилізувати, корпус протирати дезрозчином;

д) затискачі і бігуді - після використання обробляються дезрозчином, механічно очищаються, миються теплою водою після кожного клієнта;

е) змінні насадки для обладнання в косметологічних і педикюрних кабінетах після використання необхідно дезінфікувати, механічно очищати та стерилізувати;

ж) інструментарій для нанесення гриму, макіяжу після кожного клієнта необхідно дезінфікувати, механічно очищати і стерилізувати;

з) кушетки для масажу перед обслуговуванням наступного клієнта повинні накриватися чистим простирадлом, що не використовувалося;

і) інструментарій для виконання татуажу та перманентного макіяжу, які повинні проводитися лише в косметологічних кабінетах, після використання необхідно дезінфікувати, промивати проточною водою, механічно очищати і стерилізувати. Фарби та апарати, що використовуються для виконання татуажу, повинні бути дозволені до застосування органами, установами чи закладами державної санітарно-епідеміологічної служби.

8. Інструменти повинні зберігатися в спеціально відведеному місці для інструментарію біля робочого місця або в особистій шафі майстра, що розташовується у побутовій кімнаті.

9. Перукарня повинна мати запас білизни в кількості, достатній для забезпечення безперервної роботи та індивідуального використання з урахуванням узгодженої з територіальною СЕС проектної потужності перукарні та потоку клієнтів.

10. Дозволяється використання одноразових, вафельних, махрових та інших видів рушників для індивідуального застосування.

11. Під час обслуговування клієнт повинен бути укритий чистим пеньюаром. Місце стикання пеньюара з тілом клієнта (шия) закривається одноразовим комірцем чи серветкою. Допускається використання одноразових пеньюарів.

12. Працівники перукарні повинні мати змінний або одноразовий одяг для роботи (фартухи, халати та ін.). У зимовий період необхідно мати змінне взуття з щільного матеріалу, що легко миється.

13. Всі препарати, що використовуються в перукарні (для забарвлення волосся та ін.), повинні мати сертифікат відповідності та позитивний висновок державної санітарно-гігієнічної експертизи.

14. Перед проведенням хімічної завивки і забарвленням волосся майстер зобов'язаний з'ясувати у клієнта наявність алергічних реакцій на хімічні препарати. У тому випадку, якщо вони у нього відмічалися раніше, а також, якщо клієнту виконують такі процедури вперше, майстер зобов'язаний зробити клієнту біологічну пробу на чутливість, змастивши невелику ділянку шкіри за вухом або на ліктьовому згині хімічним розчином. Виникнення почервоніння за 5-10 хвилин вказує на те, що проводити завивку або забарвлення волосся цією речовиною даному клієнту неможливо.

15. Весь інструментарій, що використовується при проведенні хімічної завивки та забарвлення, повинен зберігатися в чистому сухому виді у спеціально відведеному місці чи у підсобному приміщенні.

16. Вилучення відстриженого волосся з шиї та обличчя клієнта виконується одноразовими ватними тампонами, щіткою або пензлем. Пензлі, щітки необхідно дезінфікувати, очищати механічно та стерилізувати, використовуючи при цьому устаткування, деззасоби і методи, що мають позитивний висновок державної санітарно-гігієнічної експертизи.

17. При підозрі на інфекційні шкіряні захворювання у відвідувачів із зміною шкіряного покриву (висипання, плями, злущування та ін.), нігтів, волосся майстер має право обслуговувати клієнта після подання документа з відповідної лікувальної медичної установи щодо незаразності захворювання.

18. Курити у робочих залах перукарні категорично забороняється.

19. У перукарні повинно бути забезпечене окреме зберігання чистої та використаної білизни.

20. Комори для зберігання чистої та забрудненої білизни обладнуються стелажми.

21. Прання використаної білизни проводиться у пральнях або у перукарні за наявності спеціально відведених місць у підсобних приміщеннях з підведенням холодної води та наявністю зливу для води за узгодженням з територіальною СЕС.

22. Допускається використання програмованих пральних машин автоматичного типу з наявністю режиму прання при температурі 90 град.С в комплексі з сушильними машинами та обладнанням для прасування білизни. Обов'язково слід додавати дезінфектанти після закінчення циклу кип'ятіння (згідно інструкції). Прання білизни вдома забороняється.

23. Працівники перукарні повинні ретельно виконувати правила особистої гігієни.

24. Майстер зобов'язаний слідкувати за своїм зовнішнім виглядом. Не допускається носіння на роботі одягу, що важко піддається очищенню від волосся.

25. Наявність у перукарні комах та гризунів не допускається.

26. Вхід у перукарню з тваринами забороняється.

Гігієна праці персоналу перукарень, вимоги щодо попередження несприятливого впливу професійних факторів

1. Загальний рівень шуму в приміщеннях перукарні у відповідності до ГОСТ 12.1.003-83 "ССБТ. Шум. Общие требования безопасности" не повинен перевищувати 60 дБА.

2. Шум від роботи вентиляційних установок не повинен бути вище 55 дБА.

3. При проведенні хімічної завивки, забарвлення та знебарвлення волосся перукар повинен користуватися гумовими чи поліетиленовими рукавичками.

4. З метою захисту шкіри від впливу хімічних речовин працівникам перукарні рекомендується користуватися захисними мазями та кремами типу силіконового крему для рук і т.ін. Після роботи руки рекомендується змащувати кремами і мазями на жировій основі, що мають позитивний висновок державної санітарно-гігієнічної експертизи.

5. Рівні локальної вібрації від перукарського обладнання (електромашинок для стрижки волосся, електрофенів та ін.) не повинні перевищувати допустимі згідно з "Санитарными правилами при работе с машинами и оборудованием, создающим локальную вибрацию, передающуюся на руки рабочих" № 3041-84.

6. Загальне мікробне забруднення повітря приміщень перукарні повинно бути не вище 4000 колоній/м3 бактерій, 50 колоній/м3 представників гемолітичної кокової мікрофлори. В змивах з робочих поверхонь обладнання, одягу та рук персоналу бактерій групи кишкової палички не повинно бути.

7. Концентрація хімічних речовин в повітрі робочої зони, що утворюються при завивці, забарвленні та інших перукарських послугах, не повинна перевищувати відповідних гранично допустимих рівнів.

8. Забруднення поверхонь меблів, одягу персоналу, інструментів, різних видів білизни багаторазового використання різноманітними видами пилових кліщів (сімейств пірогліфід (Pyroglyphidae), гліцифагід (Glycyphagidae), хелітід (Cheyletidae), акарид (Acaridae), особливо такими алергенними представниками сімейства пірогліфід як *Dermatophagoides pteronissinus*, *D. farinae*), не повинно перевищувати кількості 20 екз. на 1 м². На робочому інструменті та інвентарі не повинні виявлятися кліщі виду *Demodex* та патогенні мікроорганізми.

Медичний огляд персоналу перукарень, допущення до роботи

1. Для працівників перукарень, чия робота пов'язана з несприятливими умовами праці, обов'язковими є попередні перед прийняттям на роботу та періодичні медичні огляди. Дані результатів медоглядів заносяться в особові медичні книжки, що зберігаються у адміністрації перукарні. Обсяги та терміни медоглядів передбачаються діючими директивними документами Міністерства охорони здоров'я України.

2. Вагітні жінки з дня встановлення вагітності звільняються від робіт по проведенню хімічної завивки, забарвлення, знебарвлення волосся. Вагітних працівників перукарень не слід залучати до робіт, пов'язаних зі статичною напругою м'язів ніг чи черевного пресу, роботи в положенні стоячи обмежуються 50% часу робочої зміни.

Всі працівники перукарень повинні оволодіти мінімумом санітарних знань згідно з програмою, узгодженою з територіальною установою державної санітарно-епідеміологічної служби. Допущення до робіт без проходження навчання по санмінімуму забороняється. Результати навчання заносяться в особові медичні книжки персоналу

Дирда Наталія Іванівна –
викладач вищої категорії
ДНЗ "Котовський професійний ліцей"

Методична розробка уроку

Тема: Мода і медіана. Середні значення

Тема програми: Вступ до статистики

Тема уроку: Мода і медіана. Середні значення

Мета уроку:

а) навчальна: ознайомити учнів з модою, медіаною і середніми значеннями, якими оперує математична статистика; сформувати вміння розв'язувати задачі, що передбачають використання цих понять.

б) розвиваюча: сприяти розвитку мислення, уміння використовувати сформовані знання і навички в нових ситуаціях, розвивати інтерес до математики.

в) виховна: виховувати працьовитість, зібраність, увагу, спостережливість під час виконання завдань.

Тип уроку: Урок засвоєння нових знань.

Вид уроку: Урок – бесіда з елементами інтерактивного навчання

Дидактичне забезпечення: Інформаційні пакети, картки, комплект тестів О.М. Роганіна "ТЕСТ - КОНТРОЛЬ", Харків, "Весна", 2009 р., збірники професійно спрямованих задач

Комплект матеріалів: "Дума про математику кращих голів усіх часів і народів"

Матеріально-технічне забезпечення: Комп'ютер, планшети, магнітна дошка, гральний кубик, кольорові кульки.

Міжпредметні зв'язки: зв'язок з спецпредметами, українською мовою

Література:

1. М. І. Шкіль Алгебра і початки аналізу. "Зодіак – еко", 2005.
2. А. Г. Мерзляк збірник задач і завдань для тематичного оцінювання з алгебри і початків аналізу для 11 класу. Харків, "Гімназія", 2002 р.

Хід уроку

I. Організаційний момент уроку

II. Перевірка домашнього завдання

Фронтальна бесіда з учнями. Колективне розв'язування задач аналогічних тим, що були задані до дому.

Індивідуальні завдання для учнів, які мають достатній та високий рівні навчальних досягнень.

№ 1. Імовірність того, що стрілець улучить у ціль під час одного пострілу, дорівнює 0,8. Стрілець здійснив три постріли. Яка ймовірність того, що всі три постріли улучать у ціль?

№ 2. Підкинули монети і гральний кубик. Знайдіть імовірність того, що одночасно випадуть герб на монеті і число 1 на гральному кубуку.

№ 3. Хлібозавод випускає 90 % стандартної продукції, при чому із них 76 % - вищого сорту. Знайдіть імовірність того, що навмання взятий виріб буде вищого сорту.

№ 4. Скласти та розв'язати задачу, яка потребує використання схеми Бернуллі.

Провести інтерактивну гру "Математичний калейдоскоп". Учні до відповідної картки складають умову задачі:

- 1) $P(A)=1$;
- 2) $P(A)=0$;
- 3) $P(A)=0,5$;
- 4) $P(A+B)= P(A)+P(B)$;
- 5) $P(A*B)= P(A)*P(B)$;
- 6) $P(A)=1/6$;
- 7) $P_n(m) = C_n^m p^m q^{n-m}$

III. Мотивація навчальної діяльності

"Статистика знає все" - стверджували І. Ільф і Є. Петров у своєму романі Дванадцять стільців". Учні знаходять цитату у романі.

Статистика (status лат.- стан) має багатовікову історію. Вже в стародавньому світі вели статистичний облік населення. Методи обробки даних із самих різних областей життя мають багато спільного. Це дозволило створити універсальні науково обґрунтовані методи статистичних досліджень і перевірки статистичних гіпотез.

Учні доповнюють розповідь вчителя щодо використання методів математичної статистики.

IV. Повідомлення теми і мети уроку

V. Актуалізація опорних знань

Заздалегідь всі учні отримали завдання провести статистичні спостереження. Пропонується деяким з них розповісти про результати опитувань та досліджень.

Запитання і завдання для повторення:

- 1) Які ви знаєте елементи статистичного методу дослідження.
- 2) Пояснити, що таке вибіркве спостереження.
- 3) Що таке генеральна сукупність.

VI. Вивчення нового матеріалу

Вибірка характеризується центральними тенденціями середнім значенням, модою і медіаною.

Опорний конспект

Термін	Означення
Математична статистика	- розділ математики, який вивчає математичні методи обробки й використання статистичних даних для наукових і практичних висновків.
Статистичне спостереження	- цілеспрямований збір інформації про явище або процес, що вивчається
Генеральна сукупність	- множина всіх можливих результатів спостереження
Вибірка	- множина результатів, які реально одержані в цьому спостереженні
Розмах вибірки	- різниця між найбільшим і найменшим значеннями випадкової величини у вибірці
Мода	- значення випадкової величини, яке зустрічається найчастіше
Медіана	-серединне значення упорядкованого ряду значень випадкової величини
Середнє значення	- середнє арифметичне всіх значень випадкової величини

VII. Формування вмінь і навичок*Приклади.*

Знайти медіану і моду сукупності даних:

а) 12, 2, 9, 11, 15, 24, 9;

б) 18, 43, 24, 17, 21, 26.

Розв'язання.

а) Розмістимо дані сукупності в порядку зростання: 2, 9, 9, 11, 12, 15, 24;
 $n = 7$ – непарне число. $Me = 11$; $Mo = 9$.

б) Розмістимо дані в порядку зростання: 17, 18, 21, 24, 26, 43;
 $n = 6$ – парне число. $Me = (21+24)/2 = 45/2 = 22,5$; моди нема.

Розв'язування задач.

Робота в групах.

Учні знаходять центральні тенденції вибірок які були підготовлені вдома. Представники груп коментують результати своїх досліджень.

Ознайомити учнів з поняттям "споживчий кошик". Капітан кожної групи навмання вибирає картку з яким-небудь продуктом. Потім з таблиці "Набори продуктів харчування, набори непродовольчих товарів та набори послуг для основних соціальних і демографічних груп населення" групи визначають норми споживання для різних вікових груп.

Додаткове завдання.

Надаються рецепти страв. Потрібно визначити кількість різних частин мови. Знайти центральні тенденції вибірок. Додатково надається вірш "Частини мови".

Самостійна робота.

Кожен учень знаходить центральні тенденції сукупності своїх оцінок за 2010-2011 н. р.. Група учнів виконує завдання за допомогою комп'ютерів. В кінці самостійної роботи проводиться взаємоперевірка.

VIII. Підведення підсумків уроку

Викладач звертає увагу учнів на те, що, користуючись, центральними тенденціями можна визначити типові показники сукупності.

Бліцопитування

Опитування здійснюється за готовими картками. Викладач проводить оцінювання учнів. Капітани кожної групи представляють те висловлювання про математику, яке на їх погляд найбільше відповідало даному уроку.

IX. Постановка домашнього завдання

Розділ 8. §51, 52. Провести опитування (більше 10 осіб) скласти статистичний ряд розподілу, знайти його центральні тенденції.

ДУМА ПРО МАТЕМАТИКУ КРАЩИХ ГОЛІВ УСІХ ЧАСІВ І НАРОДІВ

Математика – цариця всіх наук, істина є її улюбленкою, а простота і непорочність – убранням.

Ян Снядецький(1756-1830), Польща

Математика – це строга, логічна, послідовна аж до подробиць будова.

Володимир Левицький (1872-1956), Україна

Суть математики в її свободі.

Георг Кантор(1845-1918), Німеччина

Математика – це єдина наука, в якій є обов’язковим, якщо можна так висловитися, принцип дотримання істини.

Роман Сікорський (нар.1920), Польща

Математика подібна до гри, у якій всі правила наперед зумовлено і всі ситуації впливають як наслідки.

Купер (нар.1930), США

І математика безмежно різноманітна, як світ, і міститься в усьому.

Микола Яругін (1907-?.), Білорусія

Математика – це мистецтво давати однакову назву речам.

Анрі Пуанкаре (1854-1912), Франція

Математика здає свої фортеці лише сильним і сміливим...

Андрій Конфорович (1923-1997), Україна

Математична істина само по собі не є ні простою, ні складною, вона існує.

Еміль Лемуан (1840-1912), Франція

Є в математиці щось таке, що викликає людське захоплення.

Вільям Томсон (1824-1907), Англія

Математичну істину лише тоді слід вважати завершеною, коли її можна пояснити всякому з публіки, хто хоче її засвоїти.

Микола Жуковський (1847-1921), Росія

З усіх мов світу – найкраща мова математики.

Микола Лобачевський (1792-1856), Росія

Математика – королева і слуга наук.

Ерік Белл (1883-1960), США

Математика – це те, за допомогою чого люди, керують природою і собою.

Андрій Колмогоров (1903-1987), Росія

Тим, хто не знає математики, важко збагнути справжню глибоку красу природи...

Ричард Фейнман (нар.1918),США

Математика, можна сказати, дарує нам головну втіху в житті. Їй ми завдячуємо нашим здоров'ям, більшим достатком і вимогами праці...

Ісаак Борроу (1630-1677), Англія

Математичне знання... додає енергії розумові, позбавляє його упередженості, легковірства й забобонів.

Дж.Арбатнот (1667-1735), Англія

Розквіт і довершеність математики тісно пов'язані з добробутом держави.

Бонапарт Наполеон (1769-1821), Франція

Люди, що засвоїли великі принципи математики, мають на один орган чуття більше, ніж прості смертні.

Чарльз Дарвін (1809-1882), Англія

Математику вже навіть задля того треба вчити, що вона розум до ладу приводить.

Михайло Ломоносов (1711-1765), Росія

Математика – гімнастика розуму.

Сократ (436-338 до н.е.), Афіни

У житті немає нічого кращого, як вивчати й викладати математику.

Симеон Пуасон (1781-1840), Франція

Математику слід вивчати у школі ще й з тією метою, щоб набуті тут знання були достатні для звичайних потреб у житті.

Микола Лобачевський (1792-1856), Росія

Будете знати математику, все будете знати.

Сергій Чаплигін (1869-1942), Росія

Математика приводить у порядок неупорядковане, викорчовує безглуздість, фільтрує брудне і дає ясність...

Жан Фарб (1823-1915), Франція

Математика – пісня розуму.

Олександр Казанцев (1906-2002), Росія

Математика, якщо її правильно зрозуміти, володіє не тільки істиною, а й найбільшою красою.

Бертран Рассел (1872-1972), Англія

Могутність і краса математичної думки в граничній чіткості її логіки, витонченості її конструкцій, майстерні побудові абстракцій...

Борис Кордемський (1907-?.), Росія

Математика – та одна наука, без якої неможлива ніяка інша.

Сергій Соболев (1908-1989), Росія

Вся математика – це, власне, одне велике рівняння для інших наук.

Новалис (1772-1801), Німеччина

Вісник НМЦ ПТО запрошує авторів до активного співробітництва!

У Віснику НМЦ ПТО в Одеській області друкуються статті, проблемні та дискусійні нариси, спостереження з практики, методичні та педагогічні розробки, що відображають широке коло питань професійно-технічної освіти, а також суміжних освітянських проблем.

Оригінал роботи подається до НМЦ ПТО в електронному вигляді. Рукопис повинен бути українською мовою, набраний в редакторі Word (версія після 97). Обсяг матеріалів (з урахуванням малюнків, таблиць і підписів до них, списку літератури) не повинен перевищувати 6-8 сторінок та 5-ти малюнків для статей; 10-15 сторінок та 8 малюнків для методичних розробок.

Перед основним текстом статті обов'язково вказуються прізвище, ім'я, по-батькові автора або співавторів (повністю), повна назва установи, в якій автор працює, посада, контактні телефони для зв'язку. До матеріалу додається письмова згода автора на друк матеріалу.

Тексти статей та всі матеріали до них повинні бути ретельно відредаговані, перевірені та підписані авторами. Всі представлені матеріали рецензуються й обговорюються редакційною колегією. Редакційна колегія НМЦ ПТО залишає за собою право скорочення та виправлення надісланих статей. Рукописи статей, що прийняті до публікування, авторам не повертається.